

Brasovi Lapok

P. II. 929

Universitatea Regala Ferdinand I.
din CLUJ.
Nr. 163. 1932.
EXEMPLAR 150 L.

Ára 5 lei **Csüförtök** **Főszerkesztő** **224. szám - 300** **Ára 5 lei**
1931 * október 1 **Szele Béla dr.** **XXXVII évtolvam**

A berlini bevonulás

Az aranjszei szép napok elmúltak. Laval és Briand visszautaztak Párisba. Megható búcsuzás után, kendőlobogtatás és zugó hícholás közepett rohogtak el Berlinből, ahol érzelmesen meghatót lelkeket hagytak hátra. Hát ez is lehetséges volt? Hát nem volt álmom ez a látogatás? Ah, ha Bismarck és az öreg Moltke felébrednének, mit szólnának hozzá? Elzász-Lotharingia nincs többé, de francia államférfiak látogatást tesznek Németországban. Nem mint Napoleon, gőgös hódítóképpen, hanem mint elégsz világfiak gavaléros udvariassággal. És mit szólna Stresemann, akinek locarnói álma teljesült ebben a vizitben s mit a vérszomjas tigris, aki nem bírta el ennyi szentimentalizmust és ennyi — képmutatást.

Sem a látogatás során tett nyilatkozatban — csupa kivélt közhely, magtalan frázis — sem a hozott határozatokban — közös bizottság a közös közgazdasági problémák megoldására — nincs meg a nagy békeakarat és békelehetőség felémelő és erősítő lendülete. Valahol ott bukácsol esetlen tuzok gyanánt a lelkek mélyén, s nem mer vagy nem tud elszánt szörnnyalással magasba röpi.

A berlini látogatás szép volt, hatásos volt, de nem vitte előre a világ sorsát, de még a német-francia rivalitás kedvezőbb fordulatát sem hozta meg. A versaillesi szerződés sérthetetlen, az Anschlusz tilos kölcsön csak a jövőről való lemondás fejében — ezért nem is volt érdemes visszahozni a párisi látogatást. Legalább Bismarck ezt mondaná, Stresemann ezt gondolná és a vén tigris is elégedetlen mormolással mosná meg fia fejét: Ha már á Berlin, akkor francia katonákkal kell oda bevonulni.

A nyugdíjasok igazsága

Vesztegetés, zsarolás, uzsora, lánckereskedelem. Ez az egyik karakterisztikája a nyugdíjért való élet-halálharcnak. Ahogy a nyugdíjasszövetség elnöke mondotta a kongresszuson, hitvány elemek használják ki a nyomort, a szükségét, a tájékozatlanságot és tehetetlenséget.

Az egyik jellemzője. A másik: hogy vannak azok a milliárdok, melyeket a nyugdíjpénztár évente levon a tisztviselők nyugdíjalapjára, de amiből a tisztviselők vajmi keveset látnak?

A választ viharos közbeszólások adták meg. Ellopták! Villákat építettek belőlük!

Harmadik disze a nyugdíjügynek: nem fizetik a nyugdíjat, ha fizetik, csak hónapok múlva, a sajátjáért bátorkodó nyugdíjast durván inzultálják, elhajszolják, vagy galléron ragadva kidobják az adóhivatalból.

A negyedik: Rengeteg embert soroztak be a nyugdíjasok közé baráti, családi és politikai alapon, anélkül, hogy joguk lett volna a nyugdíjra.

Mindegyik önmagában is elképesztő és pádol. Hát lehetséges, hogy a kolduskerületért lihegő nyugdíjast az állam védő és támogató keze helyett a haszonlesés polipkarjai öleljék át halálos szorítással? Fredára lehet bocsátani vagy más címenek elsőnkőfálni pénzeket, amelyeknek limondott főrendényes rendeltetése van?

Mindegyik magában is elképesztő és pádol. Hát együtt! Micsoda rend, micsoda igazság, micsoda emberiség, micsoda tisztesség!

Valóban itt volt az ideje, hogy egy országos fórum emelkedett helyéről zugjon föl az elégedetlenség és tiltakozás vihara. S itt az ideje, hogy ezt a disztelen tükörképét a kormányzásnak eltüntessék az állam szolgálatából s a nyugdíjasokkal üzőtt lelketlenséget és durvaságot levegyék a napirendről.

Az egyensúlyozott költségvetésnél ezerszer fontosabb az emberi jog egyensúlyozott megbecsülése

Az angol valuta bizonytalansága miatt

Még mindig nem jegyzi a bukaresti tőzsde a fontot

645 - 670 lej a font óránkénti váltakozó kursza. A svéd és norvég aranyfelfüggesztésnek semmilyen hatása nem volt a piacra. A Nemzeti Bank dollárt és frankot vásárol

Bukarest, szeptember 29.
A fővárosi bankokhoz érkezett távirati és telefonjelentések alapján az alábbiakban számolunk be a romániai pénzpiac legújabb eseményeiről:

Svédország és Norvégia határozata, a mit az aranyvaluta felfüggesztésére hoztak, óriási feltűnést keltett a bukaresti pénzpiacon. Szerencsére azonban a két skandináv állam határozata semmilyen befolyással nem volt a román valutára, tekintve, hogy Románia nem igen dolgozott a két állam pénzegységével. Az események hatása alatt az olasz lira megint kikökönt a stabilizációs mederből és elérte a 8.25-ös leiparitást. A német márka gyenge kurzus mellett indult később azonban megszilárdult.

Pénzügyi körökben általában félttek a tőzsdék hétfői nyitásától, mert a vasárnap 24 órás szünet után újabb árzuhanásokat vártak. Bizonytalanságon kívül azonban semmi különösebb esemény nem rázkódtatta meg a nemzetközi pénzpiacokat. Az európai tőzsdék tudomásul vették a font 25 százalékos kurszdifferenciáját. Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a párisi tőzsde hétfői nyitáskor a font sterling 96-os kurszuson indult, innen 95-re esett, este felé pedig megint felfelé szökött a 99 és fél kurszusra. A hétfői és keddi napon a bukaresti bankok megkezdtek a tranzakciókat fontsterlingben. Bukarestben a font kursza 690-680 között mozgott, a déli zárásban pedig váratlanul 645-re esett a párisi tőzsde átlagmozgató híreinek hatása alatt. A jelenlegi párisi kurszus szerint átszámítva egy font átlagos értéke 627 lej, tehát jóval alacsonyabb, mint amennyi a szombati zárásban volt. Ennek ellenére 670-es kurszuson is történtek tranzakciók.

A Nemzeti Bank elhatározta, hogy megkezdje a font jegyzését a bukaresti tőzsdén. A fővárosi bankok azonban a legélesebben ellenszengültek a tervnek, azaz az indokolással, hogy a font sterling árfolyama az európai tőzsdéken óráról-órára változik és így képtelenek volnának egy biztos kurszus mellett kalkulálni ráfizetés nélkül. Az este például előfordult az, hogy egy bukaresti nagybank beszélt Párisban telefonon és amíg a beszélgetés tartott a font kursza kétszer is változott. A bukaresti bankok ellenállása miatt a Nemzeti Bank elállt attól, hogy a fontot jegyezze a tőzsdén.

A bukaresti tőzsdén a devizák általában tartottak voltak. A dollár 171 és fél lej volt. A Napoleon-arany értéke rohamosan emelkedik és teljesen eltűnt a piacról. Tegnap egy Napoleon-aranyért 720-at is ajánlottak, holott a fontválság előtt a Napoleon-arany kursza alig volt 450 lej. A Nemzeti Bank a tegnap nagymennyiségű dollárt és francia frankot vásárolt.

A fővárosi bankokhoz érkezett jelentések szerint a belgrádi bankválság megszűnt és a betétesek két napi attakirozás után megnyugodtak. Prágában a mai nappal bevezették a legszigorúbb devizaellenőrzést. Minden devizaadást és vásárlást pontosan be kell jelenteni a jegybanknak.

Az új költségvetés meglepetései

Csavarogatják az adóprést, hogy emelkedjenek az állami jövedelmek

Mégis csak az adófizetők és a tisztviselők bőrén fogják az államháztartást egyensúlyba hozni

Bukarest, szeptember 29.

Az állami költségvetés elkészítése még néhány évvel ezelőtt csak egyszerű formalitás volt. A pénzügyminiszter összeállította az államháztartás kiadási és bevételi tervezetét és a parlament minden nagyobb nehézség nélkül megszavazta, hiszen az egyik év büdzséje csak jelentéktelen változtatásokat tartalmazott az előző évi költségvetéssel szemben. De ma a ránszakadó súlyos és megoldhatatlannak látszó probléma között talán a legelső helyen szerepel — a költségvetés problémája.

Argetoianu már bejelentette, hogy 25 milliárd lejre akarja csökkenteni a jövő évi költségvetésünket, ez pedig azt jelenti, hogy

teljes 13 milliárd lejjel kell jövőre leredukálni az állami kiadásokat.

Már most az a kérdés, hogy honnan, milyen tételekből lehet ezt a gigantikus összeget kisajtolni? Egyelőre még egyetlen hang sem nyilatkozott amellett, hogy a hadsereg számára biztosított 15 milliárdot akarná a pénzügyminiszter megkurtítani. Az is nagyon valószínűtlen, hogy akár egy lejjel is csökkenteni lehetne azt az évi 7 milliárd lejt, amelyet Románia külföldi adósságai részletfizetésére fordít. Így tehát nem marad más hátra, mint hogy a pénzügyminiszter hozzányuljon ahhoz az összeghez, melyből az állami tisztviselőket fizeti az állam.

Ma már mindenki tisztában van azzal,

hogy az új költségvetés az állami tisztviselők bőrén készül. Mivel a pénzügyminiszter más költségvetési tételt nem tud leszállítani, éppenezt kénytelen az állami tisztviselők költségvetési tételéhez hozzányulni. Két eset lehetséges: vagy béliára helyezi az állami tisztviselők javarésztét, vagy pedig olyan mértékben lecsökkenti a tisztviselők fizetését, hogy a szükséges megtakarítást be tudja hozni.

A pénzügyminisztériumban már hetek

óta lázas tanácskozás folyik. A pénzügyminisztérium az utolsó minisztériumi tisztviselőig mindenki azon töri a fejét, hogy, hogyan lehetne ezt a gigantikus problémát megoldani. Egyelőre még nem történt döntés. A mai tanácskozásokon Manoilescu régi — még az Averescu kormány alatt elkészített — tisztviselőfizetések harmonizálási törvénytervezetét keresték elő és állítóg e régi terv alapján készítenék el az állami tisztviselők új fizetési beosztását.

Bratescu államtitkár új adózási rendszere

A készülő költségvetési munkálatok kapcsán Zamfir Bratescu pénzügyi államtitkár bejelentette, hogy

teljesen meg akarja változtatni az eddigi adózási rendszerét.

Az államtitkár bejelentéseiből az alábbi részleteket sikerült megtudnunk.

1. Tekintettel arra, hogy a tavalyi 38 milliárdos költségvetést 25 milliárd lejjel leszállítják, ilyen arányban fogják csökkenteni az adókat is. Tehát az agyonszűjtött adófizetők remélhetik, hogy ha már ugysem tudják az adóikat megfizetni — legalább kevesebb összeggel tartozhatnak az államkasszának.

2. Faluhelyeken idáig a jegyzők szedték be az adókat. Az államtitkár ezt a módszert teljesen elhíhazotttnak tartja. Egyes falvakban a jegyzők a falvakra kivetett adó összegnek még az 5 percent-jét sem inkasszálták be. A falvakra új adóperceptorokat fognak kiküldeni.

3. Az új adószedési szisztéma szerint ezentúl az államnak jogában lesz az újonnan kivetésre kerülő adó fejében első két hónapjában, míg az adókövetések történnek szünetel az adó inkasszációja. Ezentúl a perceptorok hozzávetőleges előlegeket szedhetnek a csak később kivetésre kerülő adó terhére is.

UJ KALAP — UJ NŐITIPUS

Régi novellák, regények hősnői mind, valamennyien egy szálig habfehér teint-nel bírtak. A női ideál akkoriban ilyen volt. Liliom-arcu. Anyáink, nagymamáink féltek is a naptól. Egy csöpp leburnulás, egy-két szeplő az orrcsoka hegyén, rettenetes szépséghibának számított, nem csoda tehát, hogy nagy kalappal, fátgyallal, ernyővel felfegyverkezve vándoroltak ki nyári sétájukra és szabadban való furdószerű alkalmával nem felejtették el fűrdőruhájukhoz hosszúszerű keztyűt és harisnyát huzni. Makrancos kislányai pedig komoly intelmekben részesültek: „Veszed rögtön a kalapot!” „Nyitod ki mindjárt a napernyődet!” „Jaj, hogyan mégy majd balba, hiszen senki sem néz majd rád, ha nem vigyázol az arcbőrödre!”

Ezek a kislányok azóta nagyra nőttek. Nyaranta vidám sportolás és strandolás közepette kacéran néznek farkasszemet az égető nappal és dehogyan is bánják, ha liliom-arcukat csokoládébarnára sűti az áldott napfény. Ők is komoly intelmekben részesültek kislányaiként: „Veszed le a kalapot!” „Nem mégy rögtön a napra, hiszen egész fehér, beteges az arc-színed!” „Persze, ha mindig árnyékban ülsz, sohasem tudsz szép barnára lesülni!”

Igy bizony. Divatba jött a lesülés. A hölgynek nincs többé liliom-arcra és kezekre szükség, ahhoz, hogy meghódítsa „ő-t”; a napbarnította arcocska, a kispotolt kis kéz is megteszi a kellő hatást a mai gavalléroknál.

A lesülést a sportok, a szabadlevegőn való mozgás szerete hozta divatba, a sportolás szép, egészséges és divatos dolog lett, — céltudatos és komoly sportolásnál pedig nem lehet a „hadteint”-re állandó tekintettel lenni. Sültba is került minden, ami csak idáig akadályozta a szabad, a friss mozgást: a slepp, a páncélos fűző, a hamis loknik-ouknik, a kalaptű, s a kalaptűvel kínosan megerősített kényelmetlen kalap. Nyaralásukból napbarnítottan tértek most már vissza a hölgyek s ezt a barnaságot nem, hogy röstelték volna, hanem egyenesen büszkének voltak rá. Így volt ez mostanáig. De, hogy a jövőben is így lesz-e még, az attól függ, mennyire szívelelik meg a nők Patou legfrissebb kijelentését.

Patou, a legelőkelőbb francia divatdiktátorok egyike, kimondta a nagy szót: Jöjjön újra a liliomarc. Akinek természetfő fogva fehér a bőre, óvakodjon a napsütéstől, mert az amugy is kreolbőrűeknek szabad barna teint-et viselniük, minthogy ez típusokhoz tartozik. Miért? Mert az új kalapdivat ismét anyáink „rózsá és lilom” arcát követeli meg. Egyáltalában a mai divat olyan irányt vett fel, — mondja tovább Patou, — hogy a hölgyeknek öltözködésükkel egyéniségüknek ki-lobborítására kell törekedniük. Az uniformizáló fűs sapkák ideje lejárt, ahány kalap, annyiféle — s mindegyik kalapnak mást kell kifejeznie.

Ezt mondja Patou. Könnyű neki. Nekünk annál nehezebb. Nem szaladgálhatunk tehát többé egész napon át sportos kis sapkáinkban, amely kedves volt, fiatalos és — olcsó. Nem mutakozhatunk állandóan úgy, mintha tenisz- vagy egyéb sportpályákról szabadultunk volna el, — így mondja a divatkirály, — mert toalettünk markáns kifejezője kell, hogy legyen nemcsak lényünknek, hanem az alkalmaknak is, amelyekre azokat viseljük. De, hogy az áldatlan viszonyok megengedjék-e a női öltözködésnek ezt a forszírozott komplikálását, azzal, úgy látszik, nem törődik Patou. Hogy anyagi szempontból micsoda előnyei voltak az utóbbi évek kissé uniformizáló „fűs” divatjának, arra csak akkor eszmélünk majd rá, ha már eltemettük ezt a praktikus divatot. A kis sapkák, egyszerű kalapok, egyenlő kedvesen állottak szegénynek-gazdagnak; nem rítt le róluk már az első pillanatban árak és beszerzési források. Más a helyzet az új kalapoknál. Ezek a kissé fantasztikus fejdíszek csak akkor szepnek, ha egészen finomak, ha szakértő és raffinált kezek készítették őket. Mi lesz még, hogy ha a kalapforradalmat ruhaforradalom követi, hogy ha a ruhák szabását is össze-vissza komplikálják? Akor nem lehet többé az olcsó „kis” varrónő remekében elegánsat mutatni, akkor az „elegáns” ismét egyértelmű lesz a drágább, a megfizethetetlenül s a jólöltözöttség temét csak a nagyon gazdagoknak lesz a privilégiuma.

Az új kalapdivat lehet szép, lehet az is, hogy a női báj, sikket jobban aláhúzza, mint a régi, de számunkra van egy nagy hibája, az, hogy — időszerűtlen.

MEGHIVÓ
1931 szept. hó 30-án megtartandó
Opera-bálra
A bálon résztvesznek
Liane Haid, Iwan Petrowitch.
REDOUTE MOZGÓ
BRASSÓ

miért nenez a gabona-export

42 ezer vagon gabonát exportált eddig Románia és 294 millió lej prémiát fizettek ki

Jonescu Sisesti földmívelésügyi miniszter nem sok kellemesét jósol
a gabonakivitel jövőjének

Bukarest, szeptember 29.
Jonescu-Sisesti földmívelésügyi miniszter ma nyilatkozott a gabonaproblémáról s kijelentette, hogy a romániai gabonának csak azért alacsonyabb az ára, mint a délamerikai államok gabonájának, mert Kanada és Argentina sokkal jobb és tisztább minőségű árut adnak, ami lehetővé tesz vagyonként 3000 lej differenciát a román gabona árának hátrányára. A miniszter a továbbiakban rámutatott arra, hogy ugy Bessarabiában, mint Erdély és Bánság északi részében a gabonaárak fölötté vannak a világparitásnak és csak azokon a vidékeken estek túlzott mértékben a gabonaárak, a

hol teljesen rosszminőségű és idegen anyagokkal kevert gabona terem, amit nyilvánvalóan nem is kellene kivinni az országból.

— Az export teljes mértékben megindult — folytatta a miniszter — és pontos kimutatás szerint Románia szeptember 20-ig összesen 42 ezer vagon gabonát exportált, amelyért az állam 249 millió lej prémiát fizetett ki a gabonaexportőröknek.

— Teljesen indokolatlannak tartom azt a kampányt, amit a tervem ellen indítottak és amelyben a buza minimális árát akartam törvényileg megállapítani. A jelenlegi gazdasági helyzetben te-

hát nincs más mód, mint, hogy tudomásul vegyük a gabona cseti árát és ahogy lehet, úgy küzdjünk ellene. Aligha fog lehetni azonban legyőzni ezt az értéktelenségi hullámot, mert az Amerikának nem sikerült, amely pedig 40 milliárd dollárt fizetett erre az akciára, amit a gabona árának fenntartására vezetett le, két év után pedig kénytelen volt meghátrálni, mert az intervenció akció teljesen csődöt mondott.

Igy hangzik a földmívelésügyi miniszter nyilatkozata, amely elo van lemondással és nem sok kellemesét jósol az ország mezőgazdasági életének jövőjéről nézve.

Jöttek, láttak és elutaztak...

Vajudtak a berlini hegyek és egy új bizottság született

Laval és Briand németországi látogatása
a legsimábban zajlott le

A francia miniszterek jól vigyáztak, hogy sablonok
nál egyebet ne mondjanak

Berlin, szeptember 29.
A francia miniszterek nagy hűhóval beharangozott hivatalos jellegű berlini látogatása véget ért. Laval miniszterelnök és Briand külügyminiszter vasárnap délután óta a hivatalos udvariassági látogatásokra szánt percekben kívül minden idejüket arra fordították, hogy a német birodalmi kormány tagjaival, elsősorban Brüning kancellárral és Curtius külügyminiszterrel tárgyalásokat folytassanak. Megbeszéléseik — például Laval vasárnapi nyilatkozata és pohárköszöntője alapján — joggal kelthették az európai népekben azt a reményt, hogy nagy és átfogó jelentőségű kérdésekben keresik meg a kivezető utat, módot és lehetőséget teremtvé ezáltal arra, hogy az összecsoppanás veszélyével fenyegető európai válság elháruljon a fejünk felől. És bár, úgy a német, mint a francia sajtó a legnagyobb optimizmussal ír a két francia miniszter berlini útjának eredményeiről, mégis

az a benyomásunk, hogy ez a városvárt diplomáciai találkozó is mindössze anynyi gyakorlati eredményt hozott, mint a hadkolónák adott kámförinjekció, a mely életét és kilődását hosszabbítja meg pillanatokkal, vagy órákkal.

Mindaz, amit a berlini látogatás eseményeiről a nyilvánossággal közöltek, csaknem a semmivel egyenlő. Franciaország elintézte a maga magánügyét a német birodalommal, de arról, ami a német válság mögött meghúzódik és vele a legszorosabb, a legszervezőbb és legjessztöbbsz összefüggésben van, mintha szó sem esett volna.

Laval és Briand berlini látogatásának második napján, azaz hétfőn a következő események játszódtak le időrendi egymásutánban:

Miután Laval és Briand távoztak Hindenburg birodalmi elnök palotájából, megtekintették a Pergamon-muzeumot. A tőjukat a közönség mindvégig lelkesen éljenzte, amerre csak elhaladt. Briand holtfáradtan hanyatlott az autó ülésére, de azért szemmel láthatólag jól esett neki a szünni nem akaró ünneplés.

Délután 5 órakor a francia miniszterek a berlini francia nagykövetségen fogadták a francia és német lapok tudósítóit, akiket 6 órakor vendégül láttak az Adlon-szállóban. Az ismerkedési estélyen Laval és Briand élénk eszmecserét folytattak a meghívott újságírókkal. Később megjelent Francois Poncet berlini francia nagykövet, aki felolvasta a német és francia hírlapírók együttes konvenciókáját.

Ezzel a francia miniszterek berlini látogatásának hivatalos programja véget ért. Laval és Briand kedden reggel 9 órakor már el is utaztak a német fővárosból. A pályaudvaron a német kormány nevében Brüning kancellár és Curtius külügyminiszter, továbbá Francois Poncet berlini francia nagykövet és a francia

kolónia tagjai vettek tőlük búcsút.

Laval és Briand berlini tárgyalásainak eredményeiről a birodalmi kormány külügyminiszteriuma hétfőn este 8 órakor adott ki hivatalos jelentést, amely a következőket tartalmazza:

Laval francia miniszterelnök és Briand külügyminiszter azért tettek látogatást a német fővárosban, hogy vizsgálják Brüning kancellárnak és Curtius külügyminiszternek párisi látogatását és hogy a korábban megkezdett tárgyalásokat befejezzék. Céljuk az volt, hogy személyes megjelenésükkel is ápolják a két állam bizalomteljes viszonyát, miután az általános gazdasági válság mindkét állam kormányának kötelességévé tette a szorosabb együttműködést. A tárgyalások eredményeképpen sikerült megalakítani a közös francia—német bizottságot, amelybe mind-

két ország 20—20 delegátust küld ki beleértve a munkásság képviselőit is. A bizottságnak állandó irodáka lesz Berlinben és Párisban. Ez a bizottság a kereskedelmi szerződések esetlenégi közlekedési, vámügyi, kereskedelmi és nagyipari problémákban irányítószerv lesz Franciaország és Németország között. A bizottság feladata az 1929-ben kötött német—francia kereskedelmi szerződést alapul véve tanulmányozni az új áruelhelyezési lehetőségeket. A kommuniké hangsúlyozza, hogy a berlini megállapodás egyetlen állam ellen sem irányul, sőt a jövőben megkeresik az együttműködés útját más országokkal is. Végül azt szögezi le a kommuniké, hogy a francia miniszterek berlini látogatása a szorosabb francia—német együttműködés alapjait rakta le.

Tizenhárom nagyváradi városi tisztviselő a vádlottak padján

Nagyvárad, szeptember 29.

A nagyváradi törvényszék kedden kezdte meg a tárgyalását annak a botrányos tömegpernek, amelynek a vádlottjai nagyrészen ártatlanul megvádolt és meghurcolt városi tisztviselők.

Néhány hónappal ezelőtt pattant ki ez a nagyváradi városi botrány. Egy váratlanul jött miniszteri vizsgálat, amelynek politikai hátterei eltakarhatatlanok voltak, nagyarányu hiányokat állapított meg a városi pénztárban s ennek nyomán sikkasztással és hivatali visszaélésekkel vádolta meg szinte az egész tisztviselői kart. A megvádoltak nagyrészenek a vagyonára több millió értékig menő bünygyi zárlatot is rendelték el.

A későbbi vizsgálatok során azán kiderült hogy a hatalmas hiányokat tulajdonképpen a be nem hajtott adók teszik ki, már pedig az adók be nem hajtása, illetve az adófizetők kimerülése igazán nem irrató a tisztviselők terhére. Közben előkerültek olyan kisebb hivatalos mulasztások és sikkasztások is, amelyeket már rég felfedeztek s a város a maga részéről el is intézte őket, a politikai hajszának azonban kapóra jöttek, hogy valahogyan mégis bünygy kerekedjék ki a dologból. Így vontak aztán felelősségre olyan régi tisztviselőket is, akiknek az elkövetett mulasztásokhoz és visszaélésekhez csak annyit közük volt, hogy — ők is tisztviselők voltak a városban.

Összesen 13 vádlott került a mondva-csinált pör folytán a törvényszék elé. — Prodan főügyész a tárgyalás elhalasztását kérte azon az alapon, hogy olyan újabb akták kerültek a kezeik közé, a

melyekből kiderül, hogy a visszaéléseket a vádlottak már 1923-tól kezdve követték el. A vádlottak és ezek védői viszont ragaszkodtak a tárgyalás megtartásához azért, mert a védők szerint s embertelen eljárás, hogy teljesen ártatlan emberek is a vád helyege alatt üljenek hónapokon keresztül. A bíróság a védők kérésének adott helyet és megkezdte a rendkívül érdekes pör tárgyalását. Elnöknek Andor Nicolae volt városi tisztviselő hallgatta ki, aki csakugyan sikkasztott 20—25 ezer lejnyi összeget, emiatt azonban már régen lefolytatták ellene a fegyelmi eljárást és hivatalát is elvesztette.

Fontos dátum:

október 5

Jól jegyezze meg ezt a napot, mert sorsdöntő lehet életében. Ezen a napon kezdődik a Zsidó Kórház-sorsjegyek bűzása. Kis szerencséivel

milliomos lehet

Csupán egy száz lejes Zsidó Kórház-sorsjegy kell a birtokában legyen. Ha eddig elfelejtett volna venni sorsjegyet,

még nem késő

siessen az első sorsjegyárushoz, vagy írjon a Zsidó Kórházegyesület Központi Sorsjégekintőzőségének, Cluj, Piața Unirii 20, amely 100 lei beküldése ellenében portmentesen küld egy sorsjegyet

Az 1.000.000 lejes főnyereményen kívül 200 ezer, 100.000, 50.000, 25.000, 10.000 lejes és kisebb nyeremények kórtínek ki sorsolásra.

Ne szalassza el a szerencsét!
Vegyen Zsidó Kórház-sorsjegyet!

Amerika és Franciaország is erősen megérzi a fontválságot

Dánia is felfüggesztette az aranystandardot
Jeentések a világ minden részéből

London, szeptember 29.
Az aranyvalutát sorozatos felfüggesztése egyre nagyobb hullámokat ver, most már nemcsak az európai, hanem az amerikai pénzpiac is. A hétfő reggeli híradások tartózkodásáról az északi országok állásfoglalása délutánra már újult erővel öltötte a krízis felé, a mely most már egy Franciaországban, mint Amerikában pénzintézetek összeomlásában jelentkezik.
A fejlemények arra késztették Amerikát, hogy egész komolyan foglalkozzék a font válságával. A font válságát az az esetleges szükségrendeletek kiadásainak gólatával.
Legújabb jelesek így szólnak:
Koppenhága. dán kormány elhatározta, hogy az angol, svéd és norvég kormányok aranystandard-felfüggesztő rendelete után sem tarthat ki tovább az aranyfedezemellet.
Törvényjavaslatot készített az aranyfedezet beszüntetéséről, s ezt a törvényjavaslatot kedden délelőtt a parlament meg is szavazta.
A törvény hatálya november 31-ig szól.
Páris. Franciaország legnagyobb világi bankja a fimsban székelő Chapinbank kedden délelőtt beszüntette kifizetéseit. A hatalmas ipari érdekeltségekkel rendelkező pénzintézet hirtelen megállása, ami a font érték zuhanására vezetett vissza, az egész vidék gazdasági életére keservekhatással lesz. Súlyosítja a helyzetet az, hogy a pénzügyminiszter kezdeményezésére elhatározott szükségfedezete a párisi bankok még nem tudták összehozni s így a bank megmentésére senkinek semmiféle lehetősége sem látszik. Egyébként a párisi pénzintézetek erősen küzdenek.
A tőzsdén kivezést éreztette hatását a font azonnali tovább esett és 20 százalékos esőketten mutatnak az északi valuták is, ami egyébként várható is volt az aranyfedezet felfüggesztése után.
A 7 százalékos román stabilizációs kölcsön papírjain a párisi tőzsdén értékesítésük volt. Jegyzésük általában szünetel s ennek adható be, hogy szilárdulás azóta nem történt.
Newyork. A tőzsde rendkívül idegesen viselkedett a hétfői nap folyamán. Az árak állandóan ingadoznak.
Külön riadalmat okozott a tőzsdén az a hír, hogy egyszerre 16 vidéki kisebb-nagyobb pénzintézet szüntette be a kifizetéseket.
A válságba jutott pénzintézetek összesen 20 millió dollár betétet kezeltek, a közönség vesztsége tehát rendkívül érzékeny.
Az Amerikában időző angolok seregesei utaznak haza, miután a font értékének csökkenése igen megdrágította a külföldi tartózkodást.
Ezzel szemben, amint a londoni jelentés mondja, Angliát egyre inkább elárasztják az idegenek.
London. Angliában megindult az előrelátható drágulási folyamat. Hétfőn két magánvasut emelte fel az árait.
A nyersanyagok és élelmiszerek árai is emelkednek.
Különösen erős kötések történnek búzában. A kiskereskedelem egyelőre még nem drágított, mert meglévő készleteit elosztja ki, az új beszerzéseknél azonban már jelentősen emelkednek az árak.
Valószínű, hogy a kormány kénytelen lesz fedezni a tisztviselői fizetéseket, ez viszont erős társadalmi és szociális harcokhoz vetíti előre az árnyékát.
Az angol Nemzeti Bank a visszeszámitolási kanatlábat öt és félről hat és félre emelte föl.
Washington. Az európai északi államok aranyvalutát felfüggesztő intézkedése Amerikában nagy idegességet váltott ki. A kormány elhatározta, hogy speciális bizottságokat küld ki annak a tanulmányozására, hogy az európai államok sorozatos állásfoglalása mennyiben érinti az amerikai pénzpiacot. A bizottság kötelessége lesz annak a megállapítása, hogy az európai helyzet nem veszélyezteti-e az amerikai exportot és importot s

nem volna-e szükséges a bevételi vámtarifa emelése annak a megakadályozása érdekében, hogy a leromlott valutájú európai országok olcsó áru el ne özönöljék az amerikai piacokat.
Bukarest. Egyes külföldi országokban olyan hírek terjedtek el, mintha az angol, svéd és norvég példára Románia is fel akarná függeszteni az aranyvalutát. Kormánykörökből tévesnek minősítik ezeket a felelőtlen híreszteléseket. Kiadott félhivatalos jelentések szerint
Románia nem tagadhatja meg az aranyvalutát, mert ezzel önmagának is súlyos gazdasági károkat okozna.
Egyrészt Románia külföldi adósságainak esedékes részleteit erős valutákkal köteles fizetni, másrészt éppen most az ország az intenzív exportálás időszakát éli, amikor minden pénzügyi megrázkódtatás káros hatással lehetne.
A Dreptatea című lap legújabb száma

nagyobb cikket ír az angol font válságáról, ennek a következményeiről s követeli a kormánytól, hogy azonnal tiltassa be az aranykivitel, mert a hazai tőkés minden eddig erősnek hitt valutát aranyba fektetnek és igyekeznek menekíteni. Az arany nagyszabású kiomlása komoly pénzügyi bonyodalmakra vezethet.
Berlin. A tőzsde tanács elhatározta, hogy a tőzsdéforgalmat újabb intézkedésig szünetelteti. Rövidesen azonban intézkedést fogantatott abból a célból, hogy a gazdasági élet valamilyen formában újra hozzájusson a hivatalos tőzsdéforgalomhoz. A devizaárfolyamokat a Birodalmi Bank fogja megállapítani.
Bern. A Svájci Népbank, valamint annak zürichi fiókja, 800 frankra korlátozták a felmondástalan betétek kifizetését. Az ideiglenes korlátozás az elterjedt rémhírek ellensúlyozására történt.

Merényletet kíséreltek meg a galaci gyorsvonat ellen

Bukarest, szeptember 29.
Tegnap éjszaka Baldovanesti község mellett, Braila közelében ismeretlen tettesek merényletet kíséreltek meg a Bukarest-galaci gyorsvonat ellen. A merénylet több méteres utszakaszon felszedték a síneket azzal a céllal, hogy a gyorsvonatnak közeledő vonat kisiklása elkerülhetetlen legyen.
A terv minden bizonnyal sikerült is volna, ha az egyik vasúti őr a gyorsérkezése előtt néhány perccel észre nem veszi a felszaggatott pályatestet. A vonatot még idejében sikerült leállítani s így elejét venni a katasztrófának, amely a vonat zsúfoltságát tekintve, borzalmas kimeneteli lehetett volna.

Egy nagyváradi tárgyalás szenzációja

Florescu volt igazságügyminiszter kijelentette, hogy ingyen védi az összes feketeszeszesekeket

A feketeszeszepanama szerinte csak a szeszinspektorok fantáziájában léteznek, hogy zsarolhassanak

Nagyvárad, szeptember 29.

Két nagyváradi feketeszeszepanama, Löblé László dr. és Itter József 30 napos vizsgálati fogsága ma telt le. A vádtanács tehát újra összeült, hogy a további fogvatartás, vagy pedig a szabadlábrahelyezés kérdésében döntést hozzon. A vádtanácsi tárgyaláson a vádlottakat maga Florescu volt liberális igazságügyminiszter védte és pedig olyan lendülettel és a feketeszeszügyek körül tapasztalt jelenségek olyan mélyeséges elítélésével, hogy annak föltétlenül zaja lesz országsszerte.
A volt igazságügyminiszter többek között kijelentette, hogy
az ő véleménye és meggyőződése szerint feketeszeszepanama tulajdonképpen nincs, ez csak a szeszinspektorok fantáziájában született meg azért, hogy ennek az alapján végigzsarolhassák az országot.
Ő annyira meggyőződött erről a lelketlen és erkölcsösen hajszerű, hogy ingyen fogja védeni az összes feketeszeszesekeket, mert mint volt igazságügyminiszternek is, minden jogérzéke fel-

háborodottan tiltakozik az ellen, hogy ártatlan embereket kizsaroljanak, megsemmisítsenek és megbélyegezzenek.
A vádlottak még akkor sem okozhattak volna két és félmilliárdos kárt az országnak, ha egyfolytában 30 évig főzik az adózatlan szeszt.
— Egyébként pedig, — folytatta Florescu —, Bratescu pénzügyigazgató maga is meggyőződött arról, hogy semmiféle jegyzőkönyvek nincsenek a kihágási tények megállapításáról. Az adózatlan szesz forgalombahozása pedig egyszerű kihágás és nem bünyű, amiért vizsgálati fogság járna. Ezek a vádlottak nem gyilkoltak, hogy bűnösségük kétségtelen bebizonyítása előtt már vizsgálati fogságba kerüljenek. Minden erőmből tiltakozom kell ez ellen a rendszer ellen, amely a jog- és az igazságszolgáltatás előírt rendjének a legsúlyosabb megsértése!
Florescu azután közölte a bírósággal, hogy személyesen kereste fel ebben az ügyben Hamangiu jelenlegi igazságügyminisztert és teljesen föltárta előtte az ügyet.
A bíróság még nem hozott döntést.

Telefon. 581.		„Modern Mozdó“ BRASSÓ.	
A közönség óhajára visszahoztuk!		Német hangosfilm	
Csak ma, kedden, egy napig!		Szenzáció	
Mindkét rész egyszerre. — Félhelyárakkal			
Lei 15—20—30.			
„Hindu siremlék“		Premier!	
CONRAD WEIDT-el.		Egy tengeraltáró izgalmas törtélete.	
Előadások kezdete: 5, 7 és 10-kor.		Maurice Chevalier-el.	
JÖN:		Strauss operettje.	
„Varázskeringő“			

Takarékoskodni és finom fehérneműt új gyanánt megtartani csak Lux-xal való gondos ápolást jelent.

LUX
selyem, gyapjú és műselyem mosására

Fogarasz, Brassó-, Háromszék és Csik-megyéek villamosítási koncessziója megjelent a hivatalos lapban

Bukarest, szeptember 29.
A Monitorul Oficial tegnapi, 226 számában megjelent a királyi dekrétum, amely a CIBE-nek (Compagnie Italo-Belge pour entreprises d'électricité et d'utilité publique) adja a villamos áramtermelés és eladás jogának kizárólagos koncesszióját Fogarasz, Brassó, Háromszék és Csik megyék területére.
Érdekes, hogy a dekrétum még május 25-ikén kelt, s mint ipar- és kereskedelemügyi miniszter Manoiulescu írta alá. Egyébként szokás szerint csatolva van hozzá a feltételek, amely mellett a brüsszeli olasz-belga társaság a koncessziót kiaknázhajta.

Maniu hallani sem akar a pártelnökségről

Előkelő látogatók Badacsonyban

Bukarest, szeptember 29.
Duca és Tatarescu volt miniszterek, akik jelenleg erdélyi körúton vannak, bejelentették Maniunak, hogy meglátogatják badacsonyi magánjában. A két liberális vezérember szeptember 30-ra jelezte a látogatását Maniunál.
A hír különös csemegeként hat a bukaresti sajtóra, amely gondosan számontartja, hogy az utóbbi időben igen szaporán keresik fel a badacsonyi „remetét” a politikai élet kiválóságai.
Ugy látszik, hogy Maniu valamilyen formában újra a belpolitikai élet középpontjába került, sőt mintha ő lenne az a palaki, akitől a jelenlegi belpolitikai helyzetből való kibontakozást az ellenzéki pártok várják.
Ezzel kapcsolatban a Lupta közli azt a hírt, hogy a visszavonult pártvezér nem tudta magáévá tenni a nemzeti parasztpárt bászági tagozatának határozatát s
hallani sem akar arról, hogy újra elfoglalja a pártelnöki széket.
A lap értesülése szerint kijelentette volna, hogy elnöknek Mihalache ajánlja, ha azonban bármi miatt Mihalache sem volna hajlandó elfogadni a nehéz tiszte, úgy ő, mint a párt egyszerű tagja, bárkinek a megválasztásához hozzájárul.

Minden dohányzónak
fehér fogat,
tisztá lefelelet:

PEBECO

fogkrém biztosít!

Kortesszolgálatok jutalmaképpen:

Vámmuszájraktár lett a temesvári vám- szabadraktárból

Vladescu ur élni akar — vérezzenek el a temesvári kereskedők

Temesvár, szeptember 29.
Kormányok jöhettek, kormányok mehettek — mégis csak a kortesszolgálat maradt meg olyan cselekedetnek, amelyet mindig és mindenkor a legavallérossabb bőkezűséggel szoktak megjutalmazni. Így van ez most is, amikor a tiszteletreméltó, szakállal felékesített Jorga il a legpirosabb bársonyszékben. A juliusi parlamenti választások alkalmával például a kormánypárt bánsági kortesei közül bizonyos Vladescu Olt nevű ur volt a legbuzgóbb és a legtevékenyebb. Ő maga szerény volt: mandátumra nem pályázott, s

csak arra kérte a kormányt, hogy adja neki a temesvári vámszabadraktár bérletét.

Kérnie sem kellett — máris megkapta. Ez nem nyugdíjas és nem elsején esedékes tisztviselői fizetés, simán ment.

Vladescu Olt azonban rájött arra, hogy rossz vásárt csinált. A vámszabadraktár a város területén kívül van s oda bizony csak elkerülhetetlen esetekben vittek árut. Nem jelentett elég zsiros üzletet a dicső kortesszolgálatokért. — Vladescu Olt tehát leutazott Bukarestbe, ott sorra járta a minisztériumokat és a mikor visszatért Temesvárra, hozott magával egy érdekes tartalmú kis írást a kellő aláírásokkal és pecsétekkel ellátva.

Ez az írás — az országos vámigazgatóság és a pénzügyminisztérium rendelete — arról intézkedett, hogy a temesvári posta és vasúti állomás vámhivatalát helyezték át a vámszabad-

raktár épületébe.

A posta, a vasut és a temesvári kereskedők egyesülete kinos meglepetéssel vette tudomásul, hogy Vladescu Olt megkapta a temesvári vámok monopóliumát. Ez a tény Vladescunak nagyszerű bevételt jelentett, miután az összes küldemények fekébre most már őt illette meg, a vámszabadraktár kezelőjét.

A vasut azonban évi 7 milliót veszít ezzel a tranzakcióval. Ez pedig olyan érzékeny veszteség, amelyet súlyos deficitjei mellett a CFR igazgatósága nem hajlandó vállalni. A temesvári üzletvezetőség már tiltakozott is a vezérigazgatóságnál és a közlekedésügyi miniszternél a vámszabadraktárak áthelyezése ellen.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara, a Kereskedők Egyesülete tiltakozó gyűlést tartott s a távirati protestáláson kívül küldöttséget is menesztett Bukarestbe, hogy az illetékes fórumok előtt rámutasson a Vladescu Oltnak jutított monopólium erkölcsi telenségére.

Hiszen a temesvári kereskedők, hogy külföldi árujaikhoz könnyebben és gyorsabban hozzájuthassanak, 2 millió lej költséggel saját pénzükön csináltatták meg a postai vámberendezést. A Vladescu-féle vámszabadraktárban, azaz vámmuszájraktárban a hivatalok számára sincs megfelelő helyiség és berendezés. Vagy ezt is kereskedők csinálják meg Vladescu urnak, hálából azért, mert olyan hathatósan és lelkesen támogatta a választások idején alkalmazott hatósági terrort?

Duca országos körútra indul, de nem tűri, hogy tiszteletére bankettek rendezzenek

A pártvezér Észak-Romániában kezdi meg körútját

Nagybánya, szeptember 29.
A liberális párt elnöke, Duca, országos körútra indul. Duca nem akar népgyűléseket és tömegdemonstrációkat és ezzel a körútjával csak azt célozza, hogy személyesen megismerje pártjának helyi exponenseit és a szé-

lyes találkozás szuggesztív erejével odahasson, hogy a pártvezetők még szilárdabban és még nagyobb elannel fekiüdjenek bele a Duca-párt propagandájába.

Ugy látszik, Duca közeli választásokra spekulál.

Duca útját Észak-Romániában kezdi meg és elsősorban Nagybányát keresi fel, ahol régi hívével és barátjával dr. Drágos Teofilal, a liberális párt hajdani elnökével tanácskozik. Drágos Teofilnak a Bratianu éra alatt igen erős befolyása

és tekintélye volt, amely ellen a mai Duca mellé húzódott párthívek már erősen oponálnak és így valószínű, hogy Duca első látogatásával ki akarja hangsúlyozni, hogy Drágos további támogatására számít és azt elvárja.

Duca elutazása előtt körlevelet intézett a pártok elnökeihez, amelyben megkérte azokat, hogy útja alkalmával sehol se rendezzenek tiszteletére bankettet, mert a mai gazdasági viszonyok mellett a pártoknak is takarékoskodni kell.

Ezek szerint „száraz” Duca-ünnepségek lesznek. A szép fehér asztal mellé szánt toasztok a szónokokban rekednek.

Nagybányán sem lesz bankett, de Szatmáron sem, ahová Duca Nagybányáról érkezik, hogy onnan folytassa útját előbb Észak-Romániába, majd Erdélybe.

Ez a fáradtságot és költiséget jelentő körút jelent valamit. Duca hisz. Választásokban hisz.

Még júniusban sikkasztott Pintea Romulus szatmári rendőrtiszt, de csak most jöttek rá

Szatmár, szeptember 29.
A B. L. tegnap röviden jelentette már, hogy Pintea Romulus rendőrtiszt, a szatmári rendőrkvesztura irodaigazgatója 103 ezer lejt elsikkasztott. A vizsgálóbíró a megtevédt rendőrtisztet előzetes letartóztatásba helyezte és ezt a letartóztatást a szatmári törvényszék vádtaácsa tegnap délutáni ülésében konfirmálta is.

Pintea bevallja, hogy tényleg megtartotta a 103 ezer lejt, de mentségül felhozta, hogy erre nyomorúsága kényszerítette. Családos ember, akinek

két gyermeke van és két hónapja nem kapott már fizetést.

Júniusban felvette a várostól azt a fizetési részletet, amelyet köteleességszerűen a rendőrlegénység tagjai között széjjel kellett volna osztani. A városhoz egy nyugtát adott be, amelyre a prefektus aláírását ráhamisította és a felvett pénzt elköltötte, abból adósságait elrendezte.

Azt remélte, hogy sokáig nem derül ki a sikkasztása, mert a rendőrlegénység

hozzászokott már ahhoz, hogy fizetését négy-öt hónapi késedelemmel kapja meg és így azt remélte Pintea, hogy majd a juliusi fizetésre azt mondja, hogy ez a júniusi, az augusztusira, hogy ez a júliusi és így, ezzel a taktikával, sikkasztását hosszú évekig leplezni tudja majd.

A véletlen azonban rávezette Popovici Valér rendőrkvesztort a sikkasztásra. Az egyik detektív ugyanis felment a város házára és felelősségre vonta a számvivő-ség egyik hivatalnokát, hogy miért nem fizetik ki nekik legalább a júniusi fizetést. Ekkor sült ki, hogy Pintea a júniusi fizetést már hónapokkal ezelőtt felvette, a pénzt Popovici Valér rendőrkvesztort aláírására megkapta és elvitte.

A feljelentés előtt Pintea testvére, aki Zilahon állami ügyvéd, hosszan tárgyalt egy a rendőrséggel, mint a várossal, de ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre, mert a zilahi ügyvéd az elsikkasztott összeget nem tudta előteremteni.

A detronizált arany Ira: Seres Miklós

MÁR A HARMADIK EURÓPAI
ÁLLAM RUGTA FÖL AZ
ARANYSTABILIZÁCIÓT

Nagy esemény rázta meg a világot: kol-dusbotra jutott az arany. Világeseemény volt. A kapitalizmus aranyborjának, a vastraverzes bankkazamatákba zárt „aranyfedezet”-nek nemzetközi őrzői, a bársonyszékek koronázatlan fejedelmek rémülten felugrottak és elkiáltották magukat: most aztán minden elveszett! Ha már Anglia sem bírja, igazán nincs mit tenni...

Pedig ha tudnák, mennyire nem veszett el semmi. Kérdezzék csak meg a pénzteleneket, hogy libabőrözik-e hátuk, ha a párisi vagy berlini tőzsde nyitására gondolnak, vagy aszpirtin után kiabálnak-e akkor, amikor meghallják, hogy békeállamokként ismert Norvégia és Svédország is suthadobták az aranyimádatot? Az éhezőknek nem fáj az arany bukása. Csak azok üvöltenek világoéget, akik azt hiszik, hogy még mindig van mit veszíteniük.

Az angol válság kirobbanása után mintha összeszaladt volna a víz az elméleti közgazdászok fejében. Az utolsó hónapok lefelé ivelő dekonjunkturájától buskomorrá váltan, stratégiai terepszemlélt tartották az aranyfronton és megállapították: Tizenegy milliárd dollár értékű arany van a világon. Ennek több, mint háromnegyedrésze Franciaország és Északamerika pincéiben fekszik. És akkor igazgatótan szaladtak Angliához, hogy neki is felajánljának az aranyból. Az angol birodalom pénzügyi diktátora, Snowden, azonban előkelő gesztussal visszautasította a nagylelkű segítséget. Nem kell!

Az aranyvaluta tehát megbukott. A levegőben különböző megoldások lógnak. Egyesek azt mondták, hogy jó volna áttérni az ezüstfedezetre. Mit jelentene ez? Hogy a jövőben nem az aranyérték után mérnék a pénz értékét, hanem az ezüstmennyiség után. A köz-

gazdászokat az a meggondolás vezette, hogy az arany háromnegyedrésze két állam tulajdonában van. Több arany e pillanatban nincs a világon. Ezzel szemben a nemzetközi piacok tele vannak ezüsttel és így a tőkeszegény országoknak is lehetne olcsó áron valuta-fedezetet juttatni. Az új pénzfedezet elosztása megszüntetné egyben a világ különböző valutái között fennálló óriási különbségeit.

Mert Anglia, akárcsak Svédország, vagy Norvégia, mielőtt a sorsdöntő lépésre elhatározták volna magukat, tudatára ébredtek annak, hogy drága a pénzük. A kisebb értékű valutával rendelkező államok a nemzetközi hitelélet aránytalan elosztásában nem képesek ilyen drága valuta mellett az illető államotl ipari és más termékeket vásárolni. — Mennyi lejt kellett például Romániának adni, hogy font értékben vásárolhasson Angliából akkor, amikor egy font-sterling értéke 850 lej volt. Az ezüst arányos elosztása esetén nyilvánvaló, hogy vagy a lej értéke menne fel és a két valuta között csak olyan differencia volna, amely a két állam tényleges gazdasági kapacitás-különbségének felel meg, vagy pedig a font értékelődne alá ugyancsak az ezüst arányos elosztásának megfelelően.

A tervet azonban elvetették. Azt mondták ugyanis egyesek, hogy ugyanazért a pénzért pehénétnék például platina vagy rézfedezetet is. Majdnem visszatérnénk azokhoz az állapotokhoz, amelyekbe ma jutott a világgazdaság a detronizált arany aránytalan elosztódása miatt.

Nehogy azt képzeljük hogy az angol stabilizációs törvény felrugásával a kérdés lezártult. Mert az aranystandard törvényének megszavazása előtt, tehát 1925-ig volt egy másik törvény, amely valamivel alacsonyabb kurzuson állapította meg a fontsterling értékét, eltekintve, hogy az aranyfedezet nem volt 166 százalékos, hanem mindössze csak 133 százalékos. Ma azonban az a helyzet, hogy ezt a törvényt felfüggesztették, ugyanakkor pedig nem hozták újat helyébe. Ugyanez történt Svédországban és Norvégiában. E pillanatban tehát a fontnak még olyan tényleges értéke sincs, mint a lejnek, tekintve, hogy, míg a lej értékét egy törvényileg szabályozott 25 százalékos aranyfedezet biztosítja, addig az angol valuta tényleges aranyfedezete e pillanatban nincs megállapítva.

A kapitalizmus pénzügyi berendezkedésének szempontjából ez egy törvénytelen, tehát rendkívüli állapot. És az angol eljárás a világ pénzügyi berendezkedésének teljes átcsoportosulását festi a jövő kibontakozásának horizontjára.

Mert nézzünk csak kissé körül. Kezdődött a túltermeléssel. Válságba jutott a buza, egészségtelen verseny indult meg a fokozódó pénzhány miatt, pedig a fogyasztás egyre csökkent. Az adás-vétel kizökkent a normális mederből. A pénzt jelentő arany közben átszivárgott Franciaország és Amerika trezorjaiba, a többi termelő államok pedig nehéz feltételekkel megszabott kölcsönökkel terheltek tul magukat. A tőkehiány maga után vonta a milliárdos deficitekben megnyilvánuló államcsődök első formáját, a fizetési moratóriumot. Az államháztartások krízise átterjedt a magángazdaságra is, ahol a válság abban robbant ki, hogy a tőke fejvesztetten kivonult a bankokból és a legsúlyosabb pénzügyi krachok rázták meg alapjaiban a gazdasági rendszert.

Ebben a káotikus rendszertelenségben lépett közbe Anglia és szakított a tradíciókon felépülő aranyfedezetes valutával. De egy szakított, hogy az egészet felrugta. És ebben a bizonytalanságban felmerült egy új eszme, amely — ha beteljesedik — forradalmasítja a világgazdaságot és az arany uralmának végleg beakonyul.

Európa gazdasági köreiben arról beszélnek, hogy Anglia az aranyfedezetes valuta kiküszöbölésével az áru és munkaértékű váltópénzre való áttérést akarja előkészíteni. Összefogva Németországgal, Délamerikával, az európai északi államokkal és Oroszországgal és a következőket mondja:

Uraim! Mától kezdve a pénz annyit ér, mint a munka. Ha én egy pár cipőt egy sillingért adok, akokr te, Németország, ugyanazt a pár cipőt egy pfeningért árulod. Egy vagon buza egy fél font, illetve fél márka, bármennyi aranyad is legyen a pincékben. Tessék az aranyból karikagyűrűket és gyertyatartókat csinálni. Nem az aranyat eszem, hanem a kenyert. Nem azzal alkotok, hogy győztem a háboruban és elveszem más aranyát. A munkát nem lehet majd hadisarcban, vagy ahogy Genfben mondják, reparációban bevasalni és így meggazdagodni.

A teoria tehát így néz ki: Mindenki olyan

gazdag, amennyit dolgozik és amennyit termel. Akinek több szene, vagy petróleuma van, az gazdag, aki pedig a földet becsületesen meg tudja művelni, az sem marad szegénysorban.

Ebben az eselben megoáltozna a világ arca. Az aranyban dúsuló Franciaország, amelyet ma a világ bankárjának neveznek, mert az ugynevezett spekulációs tőke Mekkája, márhólnapra szegénnyé válik, mert aranyon kívül semmije sincs: sem exportképes ipara, sem versenyképes kereskedelme. Hasonló bajok mutatkoznak Amerikában is, amelynek azonban meg van az az óriási előnye, hogy ipari állam. A versenyt azonban egy ilyen európai megegyezés eselén, amelynek spiritus rektora Anglia volna, úgy sem tudná tartani és hamarosan kénytelen volna bekapcsolódni az aranyfedezet nélküli valutatunóba.

Korai tehát azt hinni, hogy továbbra is kölcsönökkel lehet a baj megoldását kitolni.

A MAI KOR

a sportok jegyében halad. Az élet küzdelmei fokozott követelményeket támasztanak mindenkiel szemben. A sportok az erő növelése által az ellenálló-képességet fokozzák és az öntudatot fejleszti.

A sporthoz és a munkához kávé szükséges. A jó valódi bakkávé az egészséget fejleszt, a testet és szellemet erősíti.

**MEINL GYULA R. T.
kávébehozatala**

Brassó. Voivod Mihai 9
volt Kolostor-utca 11.

ÉN ORVOS VOLTAM

és ha a sebet idejében
fel nem vágják, magától megéri

— MONDJA EGY MINDEN FORRADALOMNÁL FORRADALMIBB NYILATKOZATBAN LUPU

Szenvedélyes beszélgetés a román politika „vörös doktor”-ával. Lupu le akarja dorongolni az aranyat, hogy megmenthesse a világot. Le kell szállítani jelentős mértékben az adókat is. Megváltó kell Romániának. Sötét bírálat Jorgáékról. Mire fizetett Bratianu 4 milliárd lejt. Mi a teendő?

Bukarest, szeptember 29.
Ez az ember a tropusok-ról jött ide Romániába. Elsápadhat mellette még a legdéliszebb jelen-ség is. Testének minden izma, arcának minden ide-ge, szemének minden reb-benése, értelmének minden cikázása, egész élete, küz-delme, sikere csupa láng, csupa szenvedély, csupa

vulkáni tűz.

Rettenetes lendület. A parasztprogram szélső balszéléről a liberális kormányzat miniszteri székébe. Lentről föl. Jobbról-balra. Széltébe-hosszába, magasságba s mélységbe.

Vele találkozni nem az újságíró köte-lességteljesítése, hanem élvezet. Élmeny. Unikum.

Lépjünk be hát hozzá.
Hotel Athenae-Palace. Első emelet 122.

*

A szoba közepén széles, megvetett ágy. A sarokban egy hatalmas bőrfotó tele ruhákkal. Felül egy szmoking, alatta fe-kete disztitű parasztruha. Ebben a ru-hában jelenik meg dr. Lupu, ha falura megy. A szállodai szoba négy fala a mennyezettől le egészen a fényesre ke-félt parketig, telve ikonokkal, szentké-pekkel. Lupu dr. vallásos ember. Néha

„Ledorongolni az aranyat s újjászervezni a világot!”

Félpérc szünet, aztán Lupu, aki heves, szinte lélekzetnélküli gyorsasággal kimon-dott szőáralattól teljesen elfulladt, most mosolyogva mondja:

— En orvos voltam és jól tudom, hogy ha egy sebet kell időben szép haránt-vágással fel nem metszenek, akkor a seb magától megéri és a felhámot száz hely-en megrepesztve feltör a genny...

Ujabb égyperces séta a fotó és a szé-les ágy között és aztán megint heves gesztikulációs között az újabb nyilat-kozat:

— A mi vezetőink azt válaszolják, hogy a ránk nehezedő krízis világszimpoma. Ez kétségtelenül azt jelenti, hogy üljünk le, takarjuk be a fejünket és várjunk. De én nem ezt mondom. Én azt kiabálom, míg rekedtén nem válok, hogy:

segítsünk magunkon!

Próbáljunk meg mindent. Mentsük, ami még menthető. Nézzünk bátran a dolgok-kal szembe: A kapitalisztikus társadalmi rendszer agonizál. Sürgősen meg kell menteni, mert különben elvész és utána csakis az anarchia jöhet. Mert mi történt? A technika fejlődése következtében az emberi javak olyan mértékben növeked-tek meg, mint soha eddig, ezzel szemben az arany, a mai társadalmi rendszer cse-reeszköze körülbelül csak akkora meny-nyiségben maradt, mint ezelőtt volt. Az emberek most dilemma elé kerültek:

vagy lemondanak a technika mai ma-gas fejlettségéről és nem produkálnak többet, mint amennyi arany létezik, vagy pedig lemondanak az aranyról, mint csereeszközről.

De van még nagy baj. Az arany — a kapitalista rendszer imádott csereeszköze — felháborító igazságtalan módon van el-szozva. Amerika és Franciaország tulaj-onában van a világon található összes arany mennyiség háromnegyed része. Hát ez így nem lehet tovább! De nehogy azt higgye, hogy mindezt én találtam ki. Ró-mam azt mondják, hogy vörös vagyok és bolsevik. Nem én, hanem a legnagyobb közigazdász, Mac. Kenna írja:

— A huszadik században be kell kö-növeznie az arany detronizálásának, az arany nem elegendő már a számunk-ra és ezért egy új csereeszközt kell ta-lálnunk...

— Nos — folytatja Lupu — ha meg akarjuk menteni haldokló társadalmi rendszerünket, akkor mit kell még to-vább tétovázni? Össze kell ülni és gyor-san újjá kell szervezni a világot. Min-den ország azt fogja termelni, amihez a legjobban ért, Románia például gabonát termeljen, Németország vasat és megin-

még a templomban is prédikált. Az író-asztala? Ezernyi tárgy rajta. Még egy teljes újságoldalon is lehetetlen volna fel-sorolni, hogy mi minden van felhalmozva az íróasztal lapján. Ugy néz ki a szoba, mintha valaki hirtelen lázas pakolás után sebtiben otthagyt volna a feldúlt, össze-vissza hányt szobát. Itt lakik Lupu dr. Itt fogadja az interjúért jelentkező új-ságírókat.

KÉNYSZEREGYEZSÉG ÉS FORRADALOM

— Katasztrófális az ország helyzete, — kezdti Lupu nyilatkozatát —, ma már csak azok az emberek, akik illúziókban tudják ringatni magukat, lehetnek opti-misták. A természet arra olyan mélyre sú-lydott, hogy a jövedelem a tízedere zu-hant le és ugyanekkor az adó ugyanaz maradt, mint a régi, jó időben. Minden okos embernek be kell látnia, hogy ez így nem lehet tovább. Ha a bevétel le-csökken a tízedere, akkor ugyanilyen mértékben kell leredukálni az adókat. Én ezt a helyzetet már három évvel ezelőtt láttam, de amikor erről beszéltem, nevet-tek rajtam. Demagógnak neveztek. De ma aztán én nevetek, amikor azt kell tapasztalnom, hogy most akarják az én általam akkor ajánlott módszereket al-kalmazni. De vajon ma nincs-e már ké-ső? Azóta sok minden megváltozott... Igenis, azt mondom, hogy Argetoianu

már hiába akarja az állami költségvetést 25 milliárd lejre leszállítani. Még eny-nyit sem bír el az ország. Sokkal nagyobb redukálásra van szükség. Még ha tíz mil-liárd lejre szállítják is le a költségvetést, talán ez sem menthetné meg az országot. Igenis, arról van szó, hagyjuk-e, hogy az ország elvesszen? Itt nincs más mód, mint könyörtelenül leszállítani minden feles-leges kiadást és ugyanilyen mértékben

le kell szállítanunk a külföldi adóssá-gaink után fizetendő kölcsönrészleteket és kamatokat.

Ezeket a kölcsönöket más körülmények között kötöttük, tehát érthető, ha a mai tragikus helyzetben revíziót kérünk. — Mondom, nem akadályozhatja meg az or-szág megmentését az az erkölcsi hátrány, mely reánk hárul, ha külföldi hitelező-inknek a mai katasztrófális időknek meg-felelő összegeket fizetünk vissza.

— De hiszen ez kényszeregyezség! — vetjük közbe.

Lupu dr. pillanatra sem áll meg sétat-ában. A széles ágy és a hatalmas bőrfotó közötti résen sétál fel és alá. Meg-áll és szinte sértődötten kérli:

— Nos és? Igen, ez afféle kényszer-egyezség. Én nem szoktam megijedni a szavaktól. Csak tessék nyugodtan meg-írni, hogy ma csakis forradalmian radi-kális megtakarításokkal menthetjük, ami még menthető.

dul az árucseré, természetesen vámhatá-rokról szó sem lehet... és meg kell álla-pítani az új csereeszközt, az új pénzegy-eget. Aztán az aranyat, ha akarják, nyu-godtan őrizhetik tovább a bankárok, az-már a kutyának sem kell. Hogy mi le-gyen az új pénzegység? Erre nézve is van egy jó ötletem. Egy ország bányái, erdői, a lakosság munkabírása, a létező munkalehetőségek és az ország speciá-lis ritkaságainak az összessége adja meg a kellő és igazi fedezetet az új, megvál-tó pénzegységhez.

—...és ha bevezetjük az új rendszert, akkor egy csapással megszűnnek a tőzs-dék, bankkurzusok, megszűnik a neg-gazdagodás mai erkölcselen lehetősége. Ez az új rendszer biztosítani fogja a biz-tos és nyugodt megélhetést annak a nép-nek a számára, ahol komoly munka fo-lyik. Az első lépés már megtörtént az új rendszer felé. Az angolok szinte heroikus módon detronizálták az aranyat. Ha ez a kezdet nem marad elszigetelt jelenség, ak-kor — és csakis ebben az esetben — meg-menthetjük a haldokló kapitalista társa-dalmat. De ez sok időt vesz igénybe. Ad-

Egy csudálatos íértut e honnak!

Ujabb tíz másodperces szünet és aztán felcsattanó hangon:

— Ön persze azt akarja most kérdezni, hogy mi következik ezután? Nem tudom. Senki sem tudja. Olyan próféta még nem született, aki most jóslni merne.

Meg kellene kérdezni a népet, hogy végre tudjuk meg már egyszer, hogy mit akar a nép, az istenadta nép?

Bizonyos, hogy a király is azon tanács-kozik most, azon gondolkodik, hogy mer-re, hol van a zürzavarból kivezető út?... Bizonyos, hogy a szükség parancsoló ereje elő fogja teremteni a megfelelő embert és az egyetlen üdvözítő megoldást. De ter-mészetes, hogy a király és a nép bölcs határozata megrövidítheti az időt, míg ezt az embert megtaláljuk....

(Vajjon ki lehet ez az ember?)

És most egészen rapszódikusan önma-gáról kezd beszélni Lupu dr.

— Én orvos voltam. Falticeni-megyé-ben voltam körorvos. Ugy mint a többi kollégám, betegeket gyógyítottam, re-cepteket írtam és egy napon — szinte megnyilatkozásszerűen rájöttem arra, hogy kicsoda erkölcsi fertőben élek, mi-csoda erkölcselenség tölem, hogy míg a nép nyomorog és éhez, én aszpirint ren-delek és olcsó orvosságokat kotyvasztok. Menj — mondtam magamban — és adj a

népnek kenyeret! Adj nekik élet és mun-kalehetőséget! Elindultam! Prefektus let-tem. Végigéltem a parasztforradalmat 1907-ben és esküszöm, hogy az én me-gyémben úgy sikerült levérni a parasztforradalmat, hogy egyetlen csöpp vér sem folyt. Hát igen, én mindig a nép barátja voltam. Ezért neveztek el engem vörös doktornak, bolsevistának. Franciaország-ban már régen bent lennék a szociális pártban. Igen, én szeretem a munkásokat és — de kérem ezt tessék szóról-szóra leírni — a magyarokat is szeretem. Én parasztember gyermeke vagyok. És ezerszer láttam, amikor a magyar és a román parasztestvériesen összelelkelt. A

dolgozó emberek között megszűnik a nemzetiségi különbség...

*

Mennyi sziv van egy ilyen délszaki temperamentum politikusban.

Alig tud kituszkolni a szobájából.

Magával ragad. Felráz. Tele vagyok csudálatokkal. Bámulom. Rajongok érte.

Szeretném megcsókolni.

Rendkívül hajlamos vagyok a retorika befogadására.

Szenzációs szónok ez a Lupu. Tud be-szélni...

FARKAS ALADAR

Október 7-én

kezdik meg munkájukat
Budapestben a Népszövet-ség pénzügyi szakértői

Genf, szeptember 29.

Beszármoltunk arról, hogy a Népszövetség pénzügyi bizottságának jelentése alapján a népszövetségi tanács pénzügyi szakértők ki-küldését rendelte el Magyarországra. A pénz-ügyi bizottság hétfői ülésén összeállították a Budapestre küldendő szakértő bizottság név-sorát, amely a következő nevekből áll:

Elnök: Hedding dr., a sziléziai pénzügyi hivatal elnöke, tagok pedig a következők: Sir Bertram Hornby, az egyiptomi nemzeti bank volt elnöke, Pospischil dr., a csehszlo-vák nemzeti bank főkörményzója, Charles Rist, a Banque de France volt alelnöke és Royal Tyler, valamint a Népszövetség pénz-ügyi osztályának néhány tagja. A bizottság október 7-én kezd meg hivatalosan munká-ságát Budapestben, bár a bizottság néhány tagja az előkészítő munkák elvégzésére már néhány nappal előbb megérkeztek a magyar fővárosba.

Október 8-án kezd meg Bérczi Mihály színigaz-gató társulata a brassói magyar sziniszzezont

Brassó, szeptember 29

Brassó városának színházbarátai bizo-nyára nagy érdeklődéssel és kíváncsiság-gal veszik tudomásul, hogy Bérczi Mi-hály színigazgató társulata október 8-án kezd meg 6 hétre tervezett sziniszzezont-ját a Gewerbeverein nagytermében. Az érdeklődés teljes mértékben indokolt és jogosult, mert minden reményünk meg van arra, hogy Bérczi igazgató, aki év-tizedeken keresztül volt Janovics Jenő kolozsvári társulatának titkára és he-lyettes igazgatója, hosszú évek után olyan művészi erőkkel és olyan játék-programmal érkezik hozzánk, amely igé-nyeinket minden tekintetben kielégíti. Bérczi igazgató előzetes színházi jelenté-se arról számol be, hogy elsőrangú ta-gokból összeállított társulata a budape-si színházak összes világsikert jelentő ujdonságait mutatja be a színházi előadá-sok céljaira tökéletesen átalakított Ge-werbeverein színpadán.

A gazdag és változatos műsoron Bras-sóban is bemutatják Lehár Ferenc két világsikert jelentő operettjét a Friderikát és a Mosoly országát. Herceg Géza és Leopold Katscher „Csodabogár” című tüneményes revüoperettjét és egy sereg ragyogóbbnál ragyogóbb ujdonságot. — Drámai előadásokat is rendez a társulat, még pedig a kolozsvári Magyar színház drámai együttesének vendégjátékaival. A társulat első előadása október 8-án este lesz, amikor az Erdélyben is ismert Brodsky Miklós Első tavasz című ope-rettje kerül színre.

— Az erdéli adóhivatal kasszájának betörést elfogták. Szatmárról jelentik: A B. L. néhány nappal ezelőtt jelentette, hogy ismeretlen tettesek betörték az er-déli adóhivatalba, de megfelelő szerszám hiányában nem tudták a kasszát megfur-ni. Az erdéli csendőrség a megindított nyomozás során megállapította, hogy a betörést két erdéli fiatalember követ-te el. A két betörőt névszerint Lekszug István és Lekszug János erdéli lakosokat átadták már a szatmári ügyészségnek.

Telefon 145 Redoute Mozzó BRASSÓ

Ma kedden utoljára, csak 3, 5 és 7 órakor. 9-től színház

„RANGO” Sumatra hátsó indiai szigetcsoport ös-
erdőinek megrázó drámája.

HOLNAP: Országos premier. Középeurópa parádés slágere az

„OPERABÁL”

Egy nagyszabású német filmoperette, melyet Középeurópa sajtója egyhanguan a „leg-jobb filmnek” ismer el.

Hírek

Hogyan lett a szerelem
hírnökéből

INDISZKRÉT FOTORIPORTER

*

Nehéz volna pontosan megjelölni azt a dátumot, amikor az első postagalamb a levegőbe repent. Aligha csalódunk azonban, ha az első startot sok évszázaddal előre tesszük. A szelidlelkű madár természetének megfelelően a galambposta hivatása is szelid célokat szolgált kezdte. Vágyó szerelmek ruházták fel a „postillon d'amour” tisztjével, bizonyára valamelyik egykori leleményes lovag küldötte a mai postagalambok őst, a szárnya alá rejtett levélkével a más vidéken élő kedveséhez. Amikor azután a rendes postaforgalom kifejlődött az idők során, a galambposta bizonyult a leggyorsabb „eszköznek”, eljutván a legrejtettebb vidékekre is. S talán még mindig a szárnyas kis állatok hordoznak bizalmas írásainkat, ha a vasút, a távíró, a telefon, a repülőgép és a modern technika többi csodája el nem ültette volna őket „állásuktól”.

A sors ironiája azonban a postagalambok életébe is belekontárkodott és „polgári karrierjüket” zavarta meg, amikor az emberek hadiszolgálatra fogták be őket, a levegő kis postárait. Szelid természetük megcsufoló feladatot bízta rájuk, vérgőzös csatateret fölé küldték őket fontos üzenetekkel a hadseregek minden pontjára, körülkerített párákba, a frontmögötti parancsnokságokhoz. A szárnyas kurok életük kockázatát adták a hadseregek teljesítésük kötelességükért ebben a beosztásban is. Golyózáporban, srappelcsapásban nyílegyenesen pártak céljuknak, félelmet nem ismerve szeltek az öldöklő veszedelmek rejtőlegő levegőjét s ha a sors úgy akarta, hősként vérezték el, szárnyaszegetten buktak le a gránátzántotta földre.

A háború tüze kiégett... De mindenki jól tudja hogy a fegyverkezés soha nem képzelt méreteiben folyik tovább titokban és félig nyíltan is a világ minden táján. A beavatlatlanok csak itt-ott napvilágra kerülő híreken keresztül látnak be a hatalmak boszorkánykonyhájába, ahol fő, lángol és sutorog a sokféle borzalmas találmány, öldöklő gáz-szenzáció, a tökéletesített fegyverek és a földi és a levegőbeli szörnyek tömege várja rejtkehelyén a riadót...

S íme, a haditechnika tobzódásában is ott látjuk a postagalambok regimentjeit régi beosztásukban. A minden képeztet felülmúló technikai csodák sem tudják kiszorítani a galambokat. A különbség csak az az 1914-es világháborúval szemben, hogy a postagalambok „felszerelése” is tökéletesedett és az apró állatoktól még több, még nagyobb teljesítményt várnak. Különösen a németek építették ki a galambpostarendszert hadicélokra. Berlin nyugati periferiáján, Spandauban, hatalmas hadsereg postagalambállomást állítottak fel, ahol külön postagalambfajtát tenyésztettek és kísérleteztek a madarakkal. A galambokat autóbuszra szerelt dukokban szállították a kijelölt helyekre és ami a legérdekesebb, az erősebb, teljesen „kiképzett” példányokat még automatikusan működő filmfelvételgépekkel is felszerelik. Amerre azután levegőútjuk elvezet, lefotografálják az alattuk elcsúszó tájakat. Megszületett tehát a legújabb galambfajta — a fényképezőgalamb.

Igy lett a „postillon d'amour” indiszkrét fotóriporter, amely illatos levélké helyett a legrejtettebb titkokat szállítja gazdájának, az Embernek.

— **Borzalmas bányaszerencsétlenség, hat halottal.** Budapestről jelentik: Bács közeliében levő szénbánya, amely a váci püspökség tulajdona és amelyet jelenleg egy francia társaság bérel, borzalmas szerencsétlenség színhelye volt tegnap este. A bánya tárnáiba hatalmas víztömeg zuhdott, amely hat bányász életét oltotta ki. A szerencsétlen munkások közül ötnek nagy családja van, akik minden támasz nélkül maradtak.

— **A CSIKTUSNÁDI ÁLLOMÁSON NEM SZABAD MAGYARUL ÁRULNI A BORVIZET.** Tudósítónk jelenti: A csiki vonalon utazó utasok igen élénken emlékeznek arra, hogy Csiktusnád állomásán a kisleánykák és öreg nénik kedves kórusa fogadta a vonatot: „Borvizet! Friss borvizet!” Egy idő óta ez a jelenség is gyökeres változáson ment keresztül. A leánykák és öreg anyókák kórusa most fülsejtően rossz román kiejtéssel így énekel: „Apa minerala, rece apa minerala!” A magyarokat egyszerűen a derék román állomásfőnök kiadta a szigorú parancsot, hogy a ki még magyarul meri kinnlani a borvizet, azt nem engedi többé árulni. Mintha csak a románok innának borvizet! Azaz, pardon, a derék, de korlátolt állomásfőnök hazafias tette ebben az esetben sem állna, mert a borviz, az bizony románul is csak borviz, a rossz kiejtéssel kiabált „apa minerala” nem borvizet, hanem ásványvizet jelent. Az viszont igaz, hogy a vasut vezérigazgatósága a csik-

Jegyzékváltás

a bolgár és román kormány között
a dobrudzsai merényletek miatt

Bukarest, szeptember 29.
A dobrudzsai kilengésekkel és megismétlődő merényletekkel kapcsolatban a bolgár kormány tiltakozó jegyzéket küldött a román külügyminisztériumhoz, a dobrudzsai bolgárok vélt üldözése miatt.

A külügyminisztériumot ideiglenesen Jorga vezeti és így ő adott gyors választ a bolgár jegyzékre. Jorga válasza szinte drasztikus. Igen kemény szavakkal mondja meg, hogy éppen az ellenkezője igaz, mint amit a bolgár jegyzék állít, mert Dobrudzsában az a helyzet, hogy a bolgár területről átszökő komitácisk zabarják és fenyegetik a román telepéseket vagyoni- és életbiztonságát.

Együttal Jorga bejelenti azt is, hogy a román kormány módját fogja találni állam-polgárai hathatós védelmének, ha a dobrudzsai komitácisk merényletek tovább is ismétlődnek.

tusnádi állomás főnökétől nem kívánja meg azt, hogy nyelvész legyen, csak azt, hogy hazafias román legyen. Valószínű, hogy rövidesen nagyobb állomást kap, esetleg inspektor lesz s akkor azt is megtilthatja, hogy az étkező kocsiban Jorga miniszterelnök „borviz”-nek nevezze a borvizet.

— **FILIPESCU LEMONDOTT A PREFEKTUSSÁGRÓL.** Bukarestből jelentik: Grigore Filipescu, a Tepes-Vlad liga elnöke, Ilfov megye prefektusa, lemondott állásáról. Helyébe, Metaxa volt prefektus kerül.

— **MÉRNÖK, AKI VEREKEDNI MEGY A BÁLBA.** Csikszeredából jelenti tudósítónk: A csikszeredai Mária Kongregáció a szegény gyermekek karácsonyi felkészítésére műkedvelő előadással egybekötött táncmulatságot rendezett a közbirtokosság színházában. A mindenképpen sikerült jótékony célú mulatságot éjjel után kinos incidens zavarta meg. Bancia csikszeredai erdőmérnök ugyanis, aki a késő éjjelutáni órákban érkezett a táncolók közé, elfeledte, hogy az ottani szigorú illemszabályok szerint éjjelután a fiatal emberek csak akkor kérhetnek fel urilányokat táncra, ha már éjjel előtt is megtáncoltatták. Bancia nyilván azt hitte, hogy valamelyik bárban van, mert módfelett felháborodott, amikor a kései felkérés miatt egyik közismert urilánytól kocsart kapott. Az elutasító választ a leány táncosa után közölte a mérnökkel, aki ezt, úgy látszik, külön is sérelemnek vette, mert ahelyett, hogy odábbállt volna, rugdalózni kezdett. A jólnevelt magyar fiatalember nem akart botrányt és ezért pillanatnyilag eltűrte a mérnök minősíthetetlen viselkedését, később azonban feltűnés nélkül újra visszatért és elégtételt kért. Bancia mérnök azonban nem tudta méltányolni ezt a lovagias magatartást. Ezúttal már pofozkodni kezdett. Ez már több volt, mint amennyit a fiatalember higgadtsága elviselhetett. A verekedés kitört s ennek során a házsártos mérnököt, aki nem akarta alávetni magát az előírt illemszabályoknak és lovagias külsejűeknek, alaposan helyben hagyta. Mondanunk sem kell, hogy Bancia mérnök viselkedését a legteljesebb mértékben elítélik a csikszeredai román körök is.

— **OKTÓBER 1-ÉN LÉP ÉLETBE AZ ÚJ VASUTI MENETREND,** mellyel egyidejűleg ismét visszaáll a régebbi, — keleteurópai időszámítás. — Az új teli menetrend lényeges változásokat tartalmaz, miután a teli időszakban a vonatok menetsebessége csökken és ebből kifolyólag a menetidők is hosszabbodnak. Több vonatot kivontak a forgalomból, egyes vonatok október és február hó között, takarékosági okokból, nem közlekednek, a személy-, gyors- és expressz vonatok menetrendjei kivétel nélkül eltörlődést szenvedtek, úgy, hogy valóban nélkülözhetetlen a ma megjelent „Hermes” vasuti menetrendkönyv, mely szakszerű, pontos és könnyen kezelhető összeállításra felelt, a legjobb vasuti utmutatóul szolgál. A nagy menetrendkönyv, melyben a közönség részére nélkülözhetetlenül szükséges összes tudnivalók, díjszabások és állomási névsor magyarul és németül is foglaltatnak, a bővített terjedeleme dacára most is csak 50 lej, míg a tárcában hordható zsebméretű, mindössze 25 lejbe kerül és kapható az ország összes könyv- és újságelárusítóhelyein, valamint a bel- és külföldi összes menetjegyirodáiban.

— **Jonescu a CFR vezérigazgatója** Petrozsényben. Jonescu tábornok különvonattal Petrozsénybe utazott, értesüléseinek szerint a CFR részére eszközöndő szénzállításokkal kapcsolatban a bányai üzemeket megtekinteni. Jonescu tábornok Piskin kiszállt és Petrozsénybe való elutazása előtt egy órát Piskin töltött, ahol a CFR műhelyt, fűtőházat és állomást inspicálta s onnan tíz óra után különvonatján, kíséretével együtt továbbutazott Petrozsény felé.

— **Influenza, torokgyulladás, az orr és garat elnyálkásodása, a mandolák megbetegedése, valamint tüdőcsucsushurut esetén gondoskodjék arról, hogy gymra és belei a természetes „Ferenc József” keserűviz használata által többször és alaposan kitisztíttassanak.** Közkórházak főorvosai megállapították, hogy a Ferenc József viz lázzal járó fertőző betegségeknél is a szenvedő emberiségnek nagy szolgálatot tesz. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

★ **ELVESZETT** egy motorbicikli-kilométerórakábel. Becsületese megtaláló kéri, hogy adja le jutalom ellenében Fulea főhadnagynak Brassó, Hátulsó-utca 38. (be)

★ **EGY ELEGANS HÖLGY TANÁCSAL.** Mostan, ősszel, az eső és az utca sara gyakran és erősen bepiszkolják harisnyánkat. Ne essék ezért kétségbe! Aki ismeri a selyem- és műselyemharisnya kezelésének helyes módját, annak harisnyája mindig olyan lesz, mintha új volna, mindig megtartja fényét és tisztaságát. Emellett pénz is takarítunk meg — ha LUX-szappanpellyel mossuk selyemharisnyánkat, amely mindenütt és nem drágáron kapható. (be)

— **Öt embert mészárolt le egy megőrült pékmester.** Dormundból jelentik: Rémregények mesészövését is túlhaladó öldöklést hajtott végre tegnap reggel egy Weibert nevű pékmester. A szerencsétlen emberen, amikor műhelyében tartózkodott, váratlanul kitört az őrültség. Dührohamban egy éles balta került kezéig, amellyel két segédjére és egy inasára támadt, akiket rövid dulakodás után valóságos lefejezett. A tajtékzó pékmester ezután a lakásába szaladt, ahol feleségét és két kis gyermekét szintén a legkíméletlenebb módon mészárolta le. Örvongésnek tetőfokán leöntötte petróleummal ruháját, majd meggyújtotta. A rendőrség az elhamvadott lakásban már csak az áldozatok megszenesedett holttestét találta.

★ **ELJEGYZÉS.** Czófalvi Csia Ilonkát eljegyezte Zágoni Albu Dezső (Brassó). (be)

— **HIREK BLANK ARISZTID VISZÁVONULÁSÁRÓL.** Bukarestből jelentik: A hétfő délutáni órákban olyan hírek terjedtek el Bukarestben, hogy Blank Arisztid, a Marmarosch és Blank bankház elnökgazgatója, a romániai pénzügyi élet egyik legkimagaslóbb személyisége, lemond az elnökigazgatásról s esetleg végérvényesen visszavonul. Ez a hír érthetően óriási szenzációt keltett nemcsak a közéletben, de a pénzpiacra is, hanem politikai körökben is. Kedden délig a bankház se cölöl, se megerősítő jelentést nem adott ki, ami csak növelte az izgalmakat. A B. L. bukaresti szerkesztősége telefonon próbált ellenőrizni az értesülést. Sikerült is kapcsolást kapnia az elnökgazgatóval, ő azonban megtagadta a kérdésre a feleletet, illetve kijelentette, hogy „ezzel a kérdéssel tessék a bankhoz fordulni”. Lapzártáig a hír valódiságát még nem sikerült ellenőrizni.

— **VIGYÁZZANAK AZOK, AKIKNEK SZÁZLEJESEK VANNAK.** Bukarestből jelentik: A Banca Nationala rendelete alapján, — mint ismeretes, — október elseje után csak a sötét-szépia (barna) színű százejese bankjegyek maradnak forgalomban, tanácsos tehát a más színű százejesekeket a főintézetnél vagy a fióktéteket bármelyikénél beváltani. — A Banca Nationala egyébként közölte, hogy a jelzett határidőig semmi szín alatt nem hosszabbítja meg. A különböző színű, forgalomban levő százejesekek között sokan még ma sem ismerik ki magukat, így előrelátható, hogy sokan tetemes kárt fognak szenvedni a bankjegyek bevonása következtében.

Fürdőszoba-

berendezési cikkek, gáz és forr
csövek állandóan raktáron.

„Armatura” r. r. t. Fiók cégnél
Brassó, Malom u. 1. (Kut u. sarok).

Bizományosaink figyelmébe!

Az 1932-ik évre szóló négy féle naptárra vonatkozó körleveleinket szétküldöttük. Felkérjük bizományosainkat ezután is, hogy megrendelésüket sürgősen feladni sziveskedjenek, mert megrendelés nélkül senkinek sem küldünk naptárt.

Brassói Lapo Könyvoszlálya.

Sport

Vasárnap Budapesten
játsszik a román
válogatott

Bukarest, szeptember 29.

A román footballsport életében jelentős esemény következik be vasárnap. A román válogatott együttes a magyar fővárosban fogja összemérni erejét a magyar amatőr válogatottal. Ez lesz az első alkalom, hogy a román válogatott, mely az utóbbi időben egyik szép sikert a másik után halmozta, Budapest közönsége előtt bemutatkozzék.

A román—magyar sportbóke létrehozása óta a magyar „csikó”—válogatott szerepelt egy ízben Bukarestben és akkor minimális gólkülönbséggel győzelmet aratott a magyarok. A budapesti proficsapatok valamennyien szerepeltek azóta különböző romániai városokban, a sportérinkezés azonban csaknem egyoldalúnak volt nevezhető, mert a romániai csapatok viszont nem rándultak át a magyar városokba vendégszerepelni.

A budapesti mérkőzés azonban a román labdarugó sportra más szempontból is nagy jelentőséggel bír. A meccs ugyanis az amatőr Európa-kupáért folyó küzdelem egyik és a pontokért való harc egy évre veti előre az árnyékát. A román csapat bemutatkozása az amatőr Európa-kupában a legfényesebb sikert eredményezte. Mint ismeretes ugyanis, Nagyváradon a csehszlovák amatőr válogatott súlyos vereséggel végzett a román csapattal vívott mérkőzésen. A budapesti mérkőzés már nehezebb feladat elé állítja a román együttest. Saját otthonában kell az igen jóképességű magyar amatőrökkel megvívnia a párharcot.

A román válogatott összeállítása egyelőre még nem ismeretes. Valószínű azonban, hogy kevés változtatással a csehek ellen szerepelt együttes fogja újra reprezentálni a román színeket.

Budapestben a román—magyar amatőr válogatott mérkőzéssel egyidejűleg kerül lejátszásra Magyarország—Ausztria Európa-kupa mérkőzése, mely a fő attrakció képezi és ennek előmérkőzése lesz a román csapat bemutatkozása a magyar fővárosban.

Bukarestben és különösen az ország nyugati városaiban, Nagyváradon, Aradon és Temesváron, élénk érdeklődés mutatkozik a vasárnapi budapesti mérkőzés iránt és az előjelek szerint számos sportbarát fogja elkísérni a román válogatottat. A „cukkerek” számára egyébként kedvezményesutazást is biztosított a román labdarugó szövetség.

♦ **AZ ELSŐ BIRKOZÓ-VERENY PISKIN.** Szombaton, a hó 26-án este zalott le Piskin, a piski birkozókra meglepően szép eredményrel az első birkozó-verseny. A első e nemű, Piskin még sohasem látott versenyt a „Sf. Gheorghe” ifjúsági egyesület alálkai osztálya rendezte meg s azon Piskin hat, Déváról kilenc és Hátszegről tizeneg birkozó indult, ez utóbbiak azonban a mérkőzés folyamán visszaléptek, kifogásolván a zsűri egy reájuk nézve kedvezőtlen döntését. — A birkozóverseny győztesei: I. Légsy: Densusan István I. díj, Manea Mihály, Léva, II. díj. II. Pehelysuly: Fábán I. Déva, I. díj, Schönfeld, Déva, II. díj, Rotár Draomir, Piski, III. díj. Könyysuly: Mergnean Joan, Piski, I. díj, Varga Béla, Déva, I. díj, Surd Simon, Piski III. díj. IV. Középsuly: Petrila János, Piski I. díj, Illés Géza, Déva II. díj, Fábán I. Déva III. díj. V. Nehézsuly: Deheleán Teofil, Piski I. díj, Igna, Déva II. díj. — **Bíró:** dr. Diósi, Piski, aki a mérkőzést kifogástalanul vezette le.

BALAZSFALVA:

CSB—Gloria (Erzsébetváros) 4:1 (1:1). A győztes csapat góljait Naftali és Székely rúgták.

GYULAFEHÉRVAR:

Unirea—NSE (Nagyszeben) 2:1 (1:1). Bajnok mérkőzés. Bíró: Ghibutin kapitány.

Unirea ifj.—NSE ifj. 3:1 (2:0).

VAJDAHUNYAD:

Piski CFR—„Jancu Corvin” 4:1 (3:1). Első osztályu bajnoki. Bíró: Krausz (Petrozsény) PISKI:

Sf. Gheorghe (Piski)—„Turul” (Déva) 5:0 (1:0). Ifjúsági barátságos. Bíró: Nuszbaum (Piski).

A MEGVESZTEGETHETETLEN

— **Hogyan, egy doboz szivattal ak megvesztegetni? Ugy látszik, én nem is mer engem.**

— **Talán nemdohányos?** (Ul)

HAZASELET

— **Miért akarod elcsajátítani a süke néma jelbeszédet?**

— **Barátom, mióta megnősültem, egyáltalán nem jutok szóhoz.**

(Dimanche Illustré.)

Közgazdaság

Óriási a felzudulás a munkásbiztosító gyógyszerárlejtése körül a külföldi cégek favorizálása miatt

A belföldi ajánlatokat még akkor is mellőzik, ha olcsóbbak, mint a külföldi

Bukarest, szeptember 29. Jó két évvel ezelőtt országra szóló botrányok zajlottak le a központi munkásbiztosító pénztár gyógyszerellátása körül és most újra a veszély fenyeget, hogy ezek a botrányok megfognak ismétlődni. Annakidején ugyanis a munkásbiztosító ugyszólván az egész gyógyszerészükségletét külföldről szerezte be. A bevásárlás úgy történt, hogy nagyszámú és sok pénzbe kerülő bizottságokat küldtek ki, amelyet azután

feltűnően drága megrendeléseket hoztak haza és így természetesen túlfizették a gyógyszereket. A vádnak, hogy a bizottságok tagjai zsiros provizórt kötöttek ki maguknak a külföldi cégektől.

és azért került olyan sokba a munkásbiztosító gyógyszerellátása. Igaz volt-e ez a gyanú, vagy sem, azt a közvélemény teljes bizonyossággal persze nem tudhatja meg, a nagy diszkrécióval lefolytatott vizsgálatból, de ennek eredménye az lett, hogy beszüntették a külföldi vásárlásokat és már harmadik éve a munkásbiztosító szabályosan meghirdetett árlejtéseken szerzi be a gyógyszerészükségletét és azokra a belföldi gyógyszeripari és kereskedelmi cégeket is meghívta. Panasza azonban még így is akadt, mert a belföldi cégeket csak bizonyos cikkekben engedték konkurrálni és

a beszerzendő gyógyszerek listáján kevés olyan cikk szerepelt, amelyet belföldön is gyártanak.

mindamellett az elmúlt két esztendő alatt javulás állott be a munkásbiztosító gyógyszerellátása terén.

Ebben az évben már megint komoly panaszok merültek fel. Amikor a beszerzendő gyógyszerek listáját összeállították, hiába kérték a belföldi cégeket, hogy vegyenek fel rá több belföldön is kapható cikkeket, a központi bizottság főleg csak olyan cikkeket irt be, amelyek kizárólag külföldről szerezhetők be, illetve

belföldön is gyártott gyógyszereknél olyan márkamegjelölést alkalmazott, amelyet csak külföldi gyárak használnak.

Az érdekelték tiltakozása ellenére az árlejtést az év augusztus 28-ikán mégis megtartották és az eredményt most közli a munkásbiztosító az érdekeltekkel. Így derült ki, hogy a belföldi cégeket olyan nagy sérelem érte, amely a mai krízis idején teljesen érthetően egy közintézmény részéről. Ez az intézmény amely 100 százalékosan a belföldi gyárak pénzéből él, két évi becsületes működés után megint olyan rezsimet akar kiépíteni, amely a belföldi ipar mellőzésével a külföldi szállítók favorizálását jelentené.

Az egész dolognak akaratlanul is az a látszata, mintha a munkásbiztosítónál fel akarnák eleveníteni azokat a régi szálakat, amelyek annyi elégedetlenséget váltottak ki

és nem is kétérzelmű célzásokra adtak alkalmat annakidején.

Az eddigi közlések szerint a Casa Centrala, a munkásbiztosító központi pénztárának vezetősége, állítólag a munkaügyi minisztérium (tehát még csak nem is a közegészségügyi minisztérium!) hozzájárulásával olyan tételknél is, amelyekben a belföldi gyárak jelentősen olcsóbbak, mint a külföldiek,

mellőzték a belföldi ajánlatok elfogadását, még pedig azzal a megokolással, hogy a külföldi cikkek csak azért drágábbak, mert azok árában benne van a behozatali vám is

és ha ezt a vámot levonják, akkor mégis

a külföldi áru olcsóbb. Ez annál is inkább így van — mondja az indoklás — mert a minisztérium reméli, hogy a munkásbiztosító, mint szociális intézmény, vámmentességet fog kapni a külföldi gyógyszerekre és így olcsóbban jut hozzájuk, mintha belföldön rendelné meg azokat.

Az érdekelték azonban másképp látják a dolgot. Szerintük a legnagyobb abszurdum lenne, ha éppen a munkaügyi minisztérium, amely a belföldi munka támogatására és védelmére rendelt legfőbb szerv, akár csak meg is kísérelné a belföldi gyáraknak a gyógyszerészükségletéből való kirekesztését. De ettől eltekintve, abban, hogy a külföldi gyógyszerek behozatalára sikerüljön vámmentességet

Fellendülés előtt a romániai állatkivitel

Nagyarányu állatexport indul Franciaországba

Bukarest, szeptember 29. Néhány héttel ezelőtt a román kormány ajánlatot kapott egy francia tőkecsoporttól az élőállatkivitel fokozására. Az ajánlat szerint a tőkecsoport, a kül- és belföldi kereskedelem kizárásával hajlandóan mutatkozik olyan élőállat mennyiséget megvásárolni, amely jóval felülmúlja az eddig exportált stókkokat.

A külföldi ajánlat tanulmányozására kiküldött bizottság, amelynek tagja a kiviteli szindikátus, az angrosszista meszárosok egyesületének, továbbá a földművelésügyi miniszternek a megbízottai, vasárnap összeült Bukarestben és hosszas vita után elfogadta a francia tőkecsoport ajánlatát. A komiszió határozata szerint

az exportkötést még október hó folyamán lebonyolítják, ami azt jelenti, hogy nem-sokára teljes aktivitással megindul és óriási lendületet vesz a romániai élőállatkivitel.

A bankok megrendszabályozására

Drasztikus banktörvényt készít Argetoianu pénzügyminiszter

Szigoru állami felügyelet alá helyezik a pénzintézeteket. Mi lesz az insolvens bankokkal?

Bukarest, szeptember 29. Biztos forrásból nyert értesüléseink szerint a pénzügyminisztériumban teljes gőzerővel készül az új banktörvény. A romániai bankélet megrendszabályozásán Argetoianu pénzügyminiszter

olyan drasztikus intézkedéseket tartalmazó banktörvényt akar életbeléptetni, amely a jelenlegi bankrendszert teljesen át fogja csoportosítani.

Szigoru előírások fogják megszabni bizonyos kategóriájú pénzintézetek fuzióját, továbbá speciális intézkedésekkel fogják szabályozni a különböző bankszindikátusok működését.

A pénzügyminiszternek még a bankválság kitörése óta ugyanis az az álláspontja, hogy mivel a Nemzeti Bank, valamint az állam, nem képesek túlnagy összegekkel támogatni a bankokat, azok szindikátusokba tömörülten próbáljanak

kapni, maga a minisztérium sem hisz, mert neki is tudnia kell, hogy a jelenlegi vámtörvény szerint vámmentességet csak a tovább feldolgozásra behozott nyers- és segédanyagok kapnak és ezek is csupán azon esetben, ha az ilyen anyagok gyártásával foglalkozó belföldi vállalatok nyilatkozatot adnak arról, hogy az importált mennyiségű, vagy minőségű anyagot önmaguk nem tudják előállítani, vagy szállítani. Már pedig ilyen nyilatkozatot a minisztérium a belföldi cégektől nem szerezhet be.

Nyilvánvaló tehát, hogy az egész indoklás csak ürügyül akar szolgálni arra, hogy a belföldi vállalatokat elűsűk a szállításban való jogos részesedésüktől.

Jellemző a központi munkáspénztár eljárására, hogy a legtöbb gyár a neki járó szállításnak alig 15 százalékat kapta meg főleg olyan kis mennyiségben szükséges és olyan kis értékű cikkek, amelyek szállítását a külföldi cégek sem szívesen vállalják. A belföldi cégek természetesen megfélembettk az egész árlejtést s érdekképviseleti uton is igyekeznek a régi botrányos gyógyszerellátási rendszer feltámasztását megakadályozni.

értője. Értesüléseink szerint a Nemzeti Bank vezetősége a szőnyegen levő pénzügyi események megvitatásán kívül újabb módokat fog keresni a belföldi bankok felsegélyezésére, hogy azok aktívabban résztvehessenek a belföldi ipar és kereskedelem hitellel való ellátásában.

Ma ül össze a cukorbizottság

Bukarest, szeptember 29.

Az ipar és kereskedelemügyi miniszter ma délelőttre összehívta a cukorrépa-termelők és a cukorgyárak képviselőit a cukorrépa árának megállapítására. A vegyes bizottság ülését megelőzően a cukorgyárosok külön megbeszélést tartanak az ipar és kereskedelmi miniszter kiküldöttjeinek jelenlétében. Nincs kizárva, hogy a tárgyalások folyamán szó fog esni a cukorárak leszállításáról is. Ez azonban valószínűleg csak abban az esetben fog bekövetkezni, ha a cukorrépa-termelőkkel is kedvező platformot fog sikerülni megállapítani a cukorrépa árára vonatkozólag.

Kis közgazdasági Hírek

Olaszország bukaresti kereskedelmi megbízottja ma interviuált Vasilescu-Karpen ipar- és kereskedelemügyi miniszterrel és az olasz kormány nevében kérte, hogy Románia alkalmazza ugyanazt a vámtarifát az olaszországi olajtermékekre, mint amilyen szerint a görögországi olajtermékeket szokták elvámolni.

Bukarestben egy új mezőgazdasági szövetség alakult. Az új szövetség tagjai az ország különböző részein lakó földbirtokosok, akik programjukban kimondták, hogy a legelkeseredettebb harcot fogják megindítani a mezőgazdaság érdekében megvédéséért.

Értesüléseink szerint a jövőhónap elején román-osztrák tárgyalások indulnak meg Bécsben a romániai élőállatkivitel rendezésére. A tárgyalások folyamán egy olyan platformot fognak keresni, amely megkönnyítse a romániai élőállatok bevitelét Ausztriába. A tárgyalások lefolytatására Cezar Popescu ipar- és kereskedelemügyi államtitkár fogja kiküldeni a kormányt.

A fővárosban egyre fokozódik az akció, amit a lakók indítottak a házbérek leszállítására. A lakók szövetsége elhatározta, hogy amennyiben a kormány nem fog módot találni a lakás- és bérbérek leszállítására, úgy utcai demonstrációktól sem fognak visszariadni.

CEGÜNK FENNALLÁSÁNAK

25 ÉVES

JUBILEUMA ALKALMÁVAL, VEVŐINKNEK EBBEN AZ ÉVBEN, AZ EDDIGINEL IS NAGYOBB KEDVEZMÉNYEKET NYUJTJUK!

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDÉLYRESZI

BUTORGYÁR RT.

MAROSVASÁRHELY

FIKOK:

BUKAREST

BRASSÓ

NAGYSZEBEN

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!

GARANTÁLT MINŐSÉG!

SZENZACIÓS ÁRAK!

ASTRA
(Apolló) MOZGÓ
BRASSÓ

Még csak ma szeptember 29-én, kedden:

«Az erdészlány» Magyar feliratokkal.

Szerdától: „HADZSI MURAT”

A legnagyobb szűz film. — Főszerepben Ivan Mosjoukine, Betty

Aman és Lil Dagover.

3-5-ig leszállított helyárak: 10-20 lej.

A SIRO VÁROS

A paraszthan most felvakarózott valami ősi gőg, a századokon megalázott jobbágy gerjedelme, az önértetében megsértett férfi hiúsága, akit asszonya előtt büntetlenül gyaláztak meg és hirtelen felegyenesedett...

— Ne gyalázkodik velem az ur, mert és nem vagyok kölyökember, nagygazda vagyok a falumban...

— Feleselsz, te utols, talán meg is támadnál? Sándor kapitány valóságos düh-rohamot kapott. A többi villámgyorsan játszódtott le, Kirántotta kardját, A nép-felkelő egrik karját védőn a gyerek fel-lét tartotta, a kard lesújtott a védtelen főre, a koponya meghasadt és hatalmas sugárban szökött ki a vér. Az asszony kétségbeesett jajszóval vetette magát az összeroskadó testre. Az utca népe már összeverődött és fenyegető hangok süvítették az örvongó ember felé. Pista ekkor ért oda és látta az utolsó másodpercek végzetes képeit. Végtelen düh, utálat, ekéserevés öntötte el a szívét és odaugrott a véres kardját lobogtató ember elé.

— Vadállat! — zúgott a hangja és egy szempillantás alatt rávetette magát a szorítással kapta el Sándor kapitány csuklóját és úgy összeszorította, hogy a kard a földre hullott. Ekkor már hátulról is súlyos ütlegek érték a vérengzőt és ha Pista be nem löki egy kapualjba, a népharag végez vele. Pista figyelme most a sebesülte fordult. Karjaiba emelte a vérzőfejű embert és bevitt a sarki patikába, ahol nyomban karrallal mosták meg a sebet. Pista is megtisztította zubonyát a vérsikoktól, azután gyorsan átsurrant az embergyűrűn, mert nem akarta bevárni a katonai őrzőjáratot. Hiszen súlyos függelme-sértést követett el és ő itta volna meg a levét a véres kardafférnak.

Az izgalmak paroxizmusában aggódó várost most dermedt rémület béklyózta le. Hát tényleg igaza volna a régi mondásnak, hogy az emberi bűn váltja ki a háborút és ezért Isten súlyos büntetésekkel tetézi meg a csapásokat, dögvészt küld azoknak a nyakára, akik vétkeztek az ötödik parancsolat ellen. Kardot rántottak az emberek és kard és dögvész által fognak elpusztulni.

A kolera ellen, a pestis ellen védgáta-

kat vont az orvosi tudomány. Hatalmas demarkációs vonalakat húzott meg mésszel kiöntött pásztákon, egészségügyi állomásokkal, képzett ápolószemélyzettel, szigorú ellenőrzéssel, hogy a hinterlandtól visszatartsa a ragályos halált. A dögvészt odaszorították, ahol a tüzhatal is pusztított, de a sok földbe temetett bacillus végül mégis csak győzedelmeskedett a tudomány hősie erőfeszítésén és az őszi esőzéstől felázott talaj hatalmas rajokban bocsátotta szét egész Európára az új, rejtjelmes döghalál mizmaát. Hol nyitották fel a borzalmas Pandoraszelencét, nem tudják megállapítani, de az Óceán partjaitól az Urál lábáig tíz millió négyzetkilométernyi területet öntött el a mikroszkopikus lények borzalmas offenzívája. A kikelet meg-szállt egy miazmacsoport, légyként hullottak el. Forró borzongás ömlött el tagjaikon, magas láz verte ki őket és tüde-jük rohamosan rothadt. A papok az emberiség bűneit ostromozták a szószékről, orvosok higiénikus életmódot ajánlottak, a hatóságok rendkívüli intézkedéseket léptettek életbe. Megtiltották a tömeges összejöveeleket, a színház, mozi bezárták kapujukat, megszüntek a társas össze-jöveletek, hogy az inficiáltak ne léleke-zék át a ragályt a még egészségesekre. Am a bacillusok hada minden résen beto-lakodott, betört a magánlakásokba, a fertőtlenített hivatali szobákba és sorba terítette le a védteleneket. Hamlet sirásó filozófusának nyugalmával vájták az új sirokat az alkalmi sirások, a temető pap déltől a késő esti órákig szakmányban végezte temetői munkáját, egész családokat irtott ki a halál.

Ehseg, nyomorúság, döghalál. Még a legrózsásabb látó optimisták is egyszerű kishitűekké váltak. A kávéházi Konradok eltűntek a márványasztalok mellől és egyszerre elementáris vágy szállta meg a lelkeket:

— Békét, békét, minden áron. Még a győzelem árán is békét.

Az ötödik háborus telet a hinterland sem bírja ki.

Közben sorba mentek a menetszázadok, amelyeket mind az olasz frontra irányítottak. Az orvostudomány segítségével restaurált régi katonák csak ritkán mutatkoztak a menetszázaljak sorai-

ban, csupa tejfelesszájú legényke von-szolta végig testét az állomás felé, a Ráchelek riasztó zokogásai kísérté a pia-vei hekatomba új áldozatait. A katonai járőrök állandóan készenlétben voltak, hogy összefogdossák a lógosokat. Most már a kaszárnya kapujától a pergőtűzig kell őrizni őket, mert megszöknek a me-netből, elődalognak az állomáson, leug-ranak a teherkocsiból, nem akarnak har-colni, élni akarnak és ajkukon már nincs nótaszó, csak átok és káromkodás.

A háborút elvesztették.

VII.

A menetszázadnak október huszonhe-tedikén kellett indulnia. Már nemcsak a legénység volt demoralizált, de a tiszték lelkében is felvetődött a kérdés, hogy miért kell újabb és újabb emberanyagot önteni a frontra támadt óriási hézagok-ba, minek kell sokasítani az áldozatok borzalmas számát, amikor már ugyis minden elveszett? Hiszen már a parla-mentben is kimondotta a legnagyobb ma-gyar államférfi a végzetes szót, hogy a háborút elvesztettük, hiszen már hírek érkeznek arról, hogy a frontra küzdő csapatok sorban láznak fel és otthagy-ják a lövészárkot. Mért formálnak hát akkor folyton újabb és újabb zászlóal-jakat, miért küldik ki őket idegenbe, a helyett, hogy az ország szent határaitra állítanak fel a magyar csapatokat? Most már nyíltan innak az újságok arról, hogy az ántánt szét akarja darabolni az or-szágot, Erdéllyel akarja megjutalmazni Romániát, a kis Szerbia retentő szen-vedéseit a magyar gabonakamrára és a Dráva meg a Száva között kapja, a cseh történelmi államot pedig restaurálják és hozzácsatolják a szlovákok lakta felvi-déki megyéket. Ezt már nem engedik, ezt életük feláldozásával is megakadályoz-zák, a Vág és a Hernád völgye szentség előttük, de nincs semmi közük az Ison-zóhoz. Hát vesszen el Trieszt, hát hull-jon Galicia a feltámasztott lengyel ál-lam ölébe, hiszen nyícs csak rossz em-lékek vannak onnan, tetves ruszin fal-vak, kaftános zsidók, mocskok, szenny, pi-szok, de a Kárpátok gerincének kell to-vábbra is öveznie az áldott magyar ró-nát.

Ilyenekről beszélt társaival az utolsó este, amelyet egy ódon borozóban töltö-ttek. A bolthajtásos falak mintha a mel-lükre nehezedtek volna, a vasrácsos ab-lakokat befedte a pára és a súlyos tölgy-asztalokra kemény katonáöklök támasz-kodtak. Így ültek ebben a korecsmában hat évszázadon át háboruba induló vité-zek, pánccsok zsoldosok, akik kockát ve-tettek és vásári nőket szorongattak ölük-

ben, Bocskay marcona hajdui, akik ke-mény ostrommal vívták meg a várost és a napnak pusztító munkája után hegy-aljai tüzes bor mellett dévay szavakkal beszéltek arról a három jezsuita atyá-ról, akiket vezéri parancsra az árnyék-székbe hajították és trágyába fullasztot-tak. Így tanyáztak itt Schlick dragonyo-sai, Görgey pirossapkásai, este még id-dogáltak és reggel már ott piroslott a vé-riük a harmatos fűvön. Ma még piros élet, holnap sötét álom...

Sok bort öntöttek le és sokat duhajkod-tak. Minden pohárral a céltalanságot nyelték, amely folyton kiütöközt szava-ikból. A kis Bodnár Peti nem is hitt az egészben.

— Az az érzésem fiuk, hogy mi holnap nem megyünk. Minket már nem is visz-nek ki a frontra. Nincs semmi értelme. Mire bevagoniroznak, már vége a hábo-runak.

— Hisz már nyakunkon a forradalom. Nemzeti tanács alakult Pesten, a kor-mánynak a kezében semmi hatalom. Már csak a gépezet meglökött kereke forog, de nincs, aki hajtson s a kerék magától megáll.

A legnagyobb bizonytalanságban tértek haza. Pistát korán felkeltette a legénye. Ugy volt, hogy nyolc órakor indul a szá-zad az állomásra, a tiszt uraknak már hétkor kellett jelentkezniük a kaszár-nyában.

A kaszárnya előtt Sárika várta. Fehér őszirózsacsokrot szorongatott a kezében.

A kaszárnya udvarán már nagy volt a sürgős-forgás. A legénység menetkészs-re szedelőzködött össze, az őrmesterek ide-oda szaladgáltak, harsány kiáltások hangzottak. Pista az irodába tartott, hogy jelentkezzen.

Von Puckendorf őrnagy ült az asztal-nál, körülötte álltak a menetszázad tiszt-jei és élénk gesztusokkal tárgyaltak va-lamit. Pistának csak pár szó ütötte meg a fülét, de ebből mindjárt megtudta a nagy újságot. Von Puckendorf rendelkez-t.

— A legénységet vissza a szobákba, később majd kivinni a gyakorlóterre... A tiszt urak egész napon készenlétben van-nak... Az indulást elhalasztjuk, amíg újabb rendelkezés nem történik.

— Nem mondtam? — lelkesedett mellette Bográn.

Téhat maradnak! Ujjongó érzés do-bogtatta a szívét és kirohant az inspek-ciós szobából, hogy Sárikanak megvigye az örömhirt. A leány majd leszédült a nagy boldogságtól. Nagy könnyecseppek gyűltek össze a szemében és boldog örö-mében csak Pista arcát simogatta.

PRIMARIA COMUNALA HALCHIU
No. 1159—1951.

HELYESBÍTÉSI ÉRTESÍTÉS

A Hálchiu-i községi korcsma bérbeadási ár-lejtése 1951. október hó 24-én lesz megtartva. Az árlejtés délelőtt 10 órakor lesz megtartva. Hálchiu, 1951. szeptember 28.

Horvath,
jegyző.

Nicolaus,
bíró.

ROMANIA
PREFECTURA JUDETULUI BRASOV
SERVICIUL FINANCIAR SI
CONTABILITATEA

No. 4895—1951.

Brassó, 1951. szeptember 22.

ARLEJTÉSI HIRDETMEY

1951. évi október hó 15-én, délelőtt 11 óra-kor, másodoszori nyilvános árlejtés tartatik a prefektura 42. számú szobájában, az iroda-szolgák egyenruhájához szükséges szövet- és bélésáru szállítására, valamint 5 télikabát, 15 téli egyenruha és 15 pár cipő elkészítésére, az 1951. évi szezonra.

A nyilvános számvevőségről szóló törvény 98—110. paragrafusai értelmében közhírre tesszük a fenti terminust és felhívjuk az ér-dekelteket, hogy a megadott napon a prefek-tura fent megjelölt szobájában megjelenjenek. Az ideiglenes óvadék (5 százalék) az ajánlat összegéből.

A kész ruhát két mester-szakember fogja

megvizsgálni és azok átvétele a vármegyei tanács két tagja által történik.

Az árlejtés feltételei megtekinthetők napon-ta a hivatalos órák alatt a prefektusnál.

Kinevezett prefekt: Szolgálati főnök:
A. Vasilescu kapitány sk. V. Florea sk.

A legu'abb divat

SZABÁSZATI TANKÖNYVE

Szakiskoláknak és magántanulásra:

Irtá: K-né MARGITAI MARIS.

Tartalmazza:

a modern francia és angol női ruha

szabás-rajzát, szabását, összeállítását, varrását és kidolgozását. — Rövid idő alatt már a 8 ik teljesen átdolgozott kiadás jelent meg. A könyv ára Lei 2.4. Vidékre portó Lei 20.

Brassói Lapok Könyvosztálya

Brasov—Brassó, Kapu-utca 56—58. Telefon-interurban: (szerk. és kiadóval) 1—77 és 82
Bucuresti—Bukarest 1, Boulevard, Schitu Măgureanu 21. — Telefonszám: 363—64

B. L. Kocsis Béla
Felelősszerkesztő:

BRASSOI LAPOK nyomdavidalatának kiadása és rotációs nyoma, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félre 600, évente 1200 lei. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félre 820, évente 1600 lei

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség Hunyad- és Alsóféhérvármegyék részére: Déva, Str. Ioan Creanga 2. Telefon 17. (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmázy Pál) — Bukarest: Dán Dániel Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Déva: Str. S. Barnuțiu 10. (Oszán Kálmán) — Kolozsvár: Str. Dubaiailor 7. (volt Timár-utca) (Neumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjamina Árpád Str. Bererie 1 (Sörház-u) — Nagyszombat: Strada Turnului 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad: Str. Nic Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár- és Máramarosmeje: (Szöke György) Szatmár Mária-u. 7. — Szilágyosmily: (Hesperin Ernő) — Temesvár: Gyárvaros, Igris-utca 4. (Halmázy Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dénes József).

Központi szervezők, pénzügyveteli jogosultsággal: Bartha Géza, Dán Mózes.
HIRDETÉSEKET tevesznek a kiadóhivatalok, a megbizottak, valamint minden bel- és külföldi hír-detőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lei. Vasárnap: 7:50, illetve 15 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyzerti hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lei, 50-szeri megjelenésnél 2 lei.

Vétel-eladás

Egy 200 kgr-os tizedes mér-leget keresek megvételre. Cim 15061 szám alatt a brassói ki-adóban.

Aradon Weitzer-ucca 3. köz-pontban, kétemeletes bérház üzlethelyiségekkel, lakásokkal, ceterummel. eladó. 14976

FÉNYKÉPESZETI műterem komplett, Temesváron, fővona-lon, annak fölhangyása végett eladó. Ajánlatokat „Pfo” jel-igére, postrestante Timisoara. 14949

Futkosó-kocsi olcsón eladó. Érdeklődni Száva temetkezési vállalatnál, Kolostor-ucca. 15072

Szabóműhely-berendezés min-den elfogadható áron elköl-tés miatt eladó. Cim 15074 sz. alatt a brassói kiadóban.

Allást keres

Zsidó urileány gyermekek mellé nevelőnőnek ajánlkozik. Cim 15079 szám alatt a bras-sói kiadóhivatalban.

Jómegjelenésű fiatalember utitársnak, felolvasónak, há-rom nyelvismerttel elmenne. Ajánlatokat „Elet” jelígre a brassói kiadóba kér. 15073

Lakás

3 szobás lakás kiadó. Tür-kös 502. szám alatt. 15003

Üzlethelyiség bármilyen cél-nak megfelelő, forgalmas he-lyen kiadó. Brassó, Calea Vic-toriei 57. (volt Kut-ucca). 15077

Nagyon szép különbejáratu modern butorozott szoba ki-adó. Brassó, Egres-ucca 7. emelet. 15071

Október elsejétől Brassó, Fe-kete-ucca 46 (50) sz. emeleten különbejáratu szépen butoro-zott szoba kiadó. 14968

Házasság

KELLEMEs megjelenésű urileány másfélmillió lejt me-haladó hozománnyal férjhez-menne. Megbizottja: NAGY JENŐNÉ, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét-b.

SZERENYIGÉNYU keresz-tény árvaléány ötvenhat hold földbirtokkal, házzal, férjhez-menne. Fényképe, címe NAGY JENŐNÉ, Budapest, Rákóczi-ut ötvenhét-b

Könyvek

A NŐI TESTKULTURA UJ UTJAI. Dr. Madzsarné Jászai Alice második átdolgozott moz-dulatművészeti fejezetekkel bő-vített kiadás, 119 szöveg közöt-ti magyarázó ábrával és 36 képpel. Egyetlen nő sem nélkü-lözheti, aki súlyt helyez arra, hogy megőrizze fiatalos rugé-konyágát, aki arányos, kelle-mes külsőre akar szert tenni. A ki üné könyv ára 170 lei. Utánvételt 190 lei. Szállítja a Brassói Lapok Könyvosztálya.

OLCSÓ DETEKTIV-REGE-NYEK kötetenként csupán 20 lei. Maurice Leblancól, Nyol-cat ütött az óra. A négy vó-rós gyémánt. Az uri betörő. Keleti titok. Kötetenként csak 40.— lei. Meissner: Lombut 4. Kohlrausch. A holt város, Az elátkozott ház. A. Weiss, A zöld autó. A fekete gyöngysor. Megrendelhetők a Brassói La-pok könyvosztálya utján.

Hölgyek! Die Schöne Wienerin, Record, Párisi Divat havonként megjelenő szabás-mintás divatlakok állandóan kaphatók, számonként 40.— lejt, vidékre portóval 45.— lei. A pénzt legcélszerűbb bé-lyegeken küldeni. Brassói Lapok Könyvosztálya.

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. Dávid György-féle nagy kézi szótár.

Részenként több mint 24 ezer címszó tartalmaz. Ro-mán-Magyar rész fűzve 80.— li. Magyar-Román rész fűzve 80.— a két rész együtt kötvé egész vászron kötésben 180.— lei; díszes félbőrőben 240.— lei. — Kapható min-den könyvkereskedésben. — Kiadta a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

Vegyes

200.000 lei garancia mellett kölcsön ellenében teljes el-átást kaphat idősebb ur vagy urinő. Ajánlatokat aradi ki-adóba, Attila-tér 1. 14976

Vállalom alumíniumkarterek, autóblokok, főtengelyek heg-gesztését garanciával. Buzzi villanyhegesztő-műhely Te-mesvár, II. Kém-ucca. 15073

Egy főzni is tudó urihelye-ken szolgált mindenesleány fel-vétetik. Cim 15059 szám alatt a brassói kiadóhivatalban.